БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН • № 87 (19.758). • 1987 йил 16 апрель, пайшанба • Баҳоси 3 тийин.

18 АПРЕЛЬ — КОММУНИСТИК ШАНБАЛИК

ЁНИЛҒИ ФОНДИ ЖАМҒАРИБ ҚЎЙИЛДИ

Самарқанд локомотив депосининг темирйўлчилари шанбалик куни ташиб бериладиган юклар учун зарур ёнилғи фондини жамғариб қўйдилар. 18 апрель куни машинистлар тежаб қолинган ёнилғи ҳисобига 20 поездни белгиланган манзилларга етказиб берадилар.

Машинистлар ва уларнинг ёрдамчилари шанбалик кунида умумий ишга муносиб ҳисса қўшиш тадбирларини кўряптилар. Депо бўйича жами 120 юк ва 20 та пассажир поездлари бошқарилади. Бу составлар аниқ график асосида жойларга етказилади.

Депо ремонтчилари турли маркадаги 3 та тепловозга техника хизмати кўрсатишга аҳд қилишди. Шунингдек, улар депо ҳовлиси ва шаҳар кўчаларини ободонлаштиришда ҳам фаол иштирок этадилар.

Х. ЖЎРАЕВ.

ЗАРБДОР ИШ КУНИ

Бригадамиз аъзолари шанбаликни зарбдор кун деб эълон қилдилар. Улар шу кунни фақат тежалган материал ҳисобига ишлашга сўз беришди.

Ҳозиргача 1 тонна цемент, 3 минг дона ғишт ва 2 кубометр ёғоч тежадик. Кўтарма кран, прицепли трактор ва бошқа механизмларни эҳтиёткорлик, маҳорат билан бошқариш эвазига анчагина ёнилғи, электр энергияси, мойлаш материаллари ва эҳтиёт қисмларни иқтисод қилдик.

Меҳнат байрами куни одатдагидан анча ортиқ — 3,5 минг сўмлик иш бажарилади. Бунинг минг сўмга яқини беш йиллик фондига ўтказилади.

Хизматчилар, инженер-техниклардан иборат бригада уй-жой кварталларини ободонлаштириш ва кўкаламзорлаштиришда қарийб минг сўмлик иш бажаради. Коллектив 25 минг сўмлик қурилиш-монтаж ишларини амалга оширишга сўз берган.

У. ИСМОИЛОВ,
Чустдаги 91-механизациялашган кўчма колонна мастери.

КОМСОМОЛ: БУНЁДКОРЛИК, ИЗЛАНИШ, ИЖОДКОРЛИК

ВЛКСМ XX съезди очилди

Дадиллик, новаторлик, ғайрат-шижоат — совет ёшларининг ажойиб ва эътироф этилган фазилатларидир. Ҳозир, мамлакатда содир бўлаётган янгиланиш, революцион ўзгартишлар даврида бу фазилатлар айниқса муҳим. Ёш авлоднинг социализм ишига содиқлигини, унинг меҳнатсеварлиги, жасоратга шайлигини партия XXVII съезди юксак баҳолаб, мамлакат ёшлари амалий ишларга, турмушнинг барча соҳаларида ўзларини кўрсатишга тайёр эканликларини таъкидлади. Жамиятни сифат жиҳатдан қайта қуриш соҳасида қатъиян амал қилинаётган йўл ёшларга шундай имконият яратиб беради.

Партиянинг ишончли резерви — комсомол ёшлар қайта қуришнинг шижоатли қатнашчилари бўлиб қолишлари учун ҳамма ишни қилиши керак. КПСС Марказий Комитетининг 1987 йил январь Пленуми ҳозирги босқичда ёшларнинг асосий вазифасини мана шундай қилиб белгилади.

Мамлакат комсомоллари 40 миллиондан кўпроқ отряднинг вакиллари ВЛКСМ XX съездига йиғилдилар. Съезд 15 апрель куни Москвада, Кремлнинг Съездлар саройида очилди. Бу ерга 4800 дан зиёд делегат келди.

Соат 10. Съезд аҳли **М. С. Горбачев, Г. А. Алиев, В. И. Воротников, А. А. Громико, Л. Н. Зайков, Е. К. Лигачев, Н. И. Рижков, М. С. Соломенцев, В. М. Чебриков, Э. А. Шеварднадзе, В. В. Шчербицкий, П. Н. Демичев, В. И. Долгих, Б. Н. Ельцин, С. Л. Соколов, Ю. Ф. Соловьев, Н. В. Тализин, А. Н. Яковлев, А. П. Бирюкова, А. Ф. Добринин, А. И. Лукьянов, В. А. Медведев, В. П. Никонов, Г. П. Разумовский, И. В. Капитонов** ўртоқларни қарсаклар билан кутиб олди.

ВЛКСМ Марказий Комитетининг биринчи секретари В. И. Мироненко съездни очди.

Бутуниттифоқ Ленинчи Коммунистик Ёшлар союзининг Қизил байроғи, РКП(б) Марказий Комитети ва КПСС Марказий Комитетининг эсдалик Қизил байроқлари марш садолари остида тантана билан залга олиб кирилади.

Съезд ишида қатнашиш учун 104 мамлакатдан халқаро, регионал ва миллий ёшлар ҳамда студентлар ташкилотлари ва бирлашмаларининг 193 делегацияси келди. ВЛКСМ Марказий Комитетининг биринчи секретари Ленин комсомолига, бутун совет ёшларига ҳурмат билдириб, Москвага ўз делегацияларини юборган ҳамкор ва дўст ташкилотларга съезд номидан самимий миннатдорчилик изҳор этди.

Съезднинг раҳбар органлари: президиуми, секретариати, редакцион ва мандат комиссиялари сайланади.

Съезднинг қуйидаги кун тартиби тасдиқланади:

1. ВЛКСМ Марказий Комитетининг ҳисоботи ва КПСС XXVII съезди йўл-йўриқлари асосида ёшларни коммунистик руҳда тарбиялашни янада кучайтириш борасида комсомолнинг вазифалари.
2. ВЛКСМ Марказий ревизия комиссиясининг ҳисоботи.
3. ВЛКСМ Уставига киритиладиган ўзгартишлар тўғрисида.
4. ВЛКСМ Марказий Комитетини сайлаш.
5. ВЛКСМ Марказий ревизия комиссиясини сайлаш.

ВЛКСМ Марказий Комитетининг биринчи секретари **В. И. Мироненко** «ВЛКСМ Марказий Комитетининг ҳисоботи ва КПСС XXVII съезди йўл-йўриқлари асосида ёшларни коммунистик руҳда тарбиялашни янада кучайтириш борасида комсомолнинг вазифалари» тўғрисида доклад қилди.

Москва. Кремлнинг Съездлар саройи. ВЛКСМ XX съездининг президиуми.

М. С. ГОРБАЧЕВ

ЖОРЖ ШУЛЬЦНИ ҚАБУЛ ҚИЛДИ

М. С. Горбачев 14 апрель куни Кремлда Ж. Шульцни қабул қилди. Шу кунларда Ж. Шульц Н. И. Рижков ва Э. А. Шеварднадзе билан муфассал музокаралар олиб бормоқда. Америка Қўшма Штатлари давлат секретарининг СССРга визити ҳар иккала давлат ҳаётидаги жуда масъулиятли бир пайтда ўтмоқда ва совет раҳбарларининг ташқи сиёсат соҳасидаги янги ташаббуслари муносабати билан алоҳида аҳамиятга эгадир.

Совет Иттифоқида Шульцни янги тафаккур руҳида, Америка жаҳон сиёсатида ўйнаётган ва ўйнаши мумкин бўлган ролни, шунингдек Америка маъмурияти билан, шу жумладан олий даражадаги ўзаро муносабатлар, алоқалар, мулоқотлар соҳасида тўпланган тажрибани ҳисобга олиб қабул қилишди.

Ж. Шульц М. С. Горбачевга президент Р. Рейганнинг шахсий мактубини топширди.

Рўй-рост, принципиал суҳбат бўлиб ўтди. Бу суҳбат халқаро хавфсизликнинг ғоят муҳим масалалари юзасидан қарорларни жиддий равишда қидириб топиш истагини намоён этди. Чуқур фикрлашиб олиш чоғида бир-бирларининг позицияларини кўпроқ тушуниш аниқланди.

Биз икки йил ичида, деди М. С. Горбачев, иккала мамлакат ўртасидаги муносабатларда янги муҳитни вужудга келтириш учун кўп қадамлар қўйдик, ҳамжиҳатлик ва аҳдлашувлар учун янги имкониятлар бердик. Аввалги биронта ҳам маъмурият шундай имкониятларга эга бўлмаган эди. Аммо биз АҚШнинг икки томонлама муносабатларни ва халқаро вазиятни яхшилаш учун ана шу имкониятлардан фойдаланиш истагини кўрмадик. Бунинг устига бизнинг ҳар бир қадамимизда ишни чигаллаштириш, ҳатто уни барбод этиш йўлидаги уринишлар билан жавоб қайтардилар, нари борса бизнинг янги қадамларимизни кутиб вақтни чўздилар. Гўё Совет Иттифоқи кескинликни юмшатиш ва қуролсизланишга Ғарбдан кўра кўпроқ муҳтож деган хато фикр шу пайтгача амал қилиб келмоқда. Айрим баёнотларга қараб эмас, балки ишларга қараб фикр юритиладиган бўлса, шундай тасаввур вужудга келадики, маъмурият ўзини гўё мана шу икки йил мобайнида Совет Иттифоқида ҳеч нарса содир бўлмагандек ва гўё у халқаро вазиятни яхшилаш учун ҳеч нарса қилмагандек тутмоқда.

Ж. Шульц бундай баҳога қўшилмади. Аммо қуролсизланиш масалалари асосий ўринни олган суҳбат боришининг ўзи Қўшма Штатларнинг раҳбарлари ғайрат билан ҳаракат қилишга, йўлнинг ўз қисмини босиб ўтишга амалда тайёр эмасликларини тасдиқлади.

М. С. Горбачев масалани кўндаланг қилиб қўйди: хўш, Ж. Шульц нима билан келди? Маъмурият қолган вақт ичида ҳақиқатан ҳам бирон нарса қилишга тайёрми? Бизнинг ўртача олислик ракеталари тўғрисидаги таклифимиз — катта, эҳтимол энг қийин, аммо ядровий қуролланиш пойгасини тўхтатиш ҳамда ядро қуролини камайтириш реал жараёнини бошлаб берадиган қадамни қўйиш учун маъмуриятга ҳам, ўзимизга ҳам энг яхши шароитларни яратишга уринишдир.

Ж. Шульц ўртача олислик ракеталарига оид масалани ҳал этишнинг Рейкьявикда баён этилган таърифига қўшилганлигини билдирди. Аммо у оператив-тактик ракеталар (олислиги 500 дан 1000 километргача) тўғрисидаги таклифимиз хусусида бир қанча писандалар ҳам қилди. Биз бу таклифни айни Ғарбий Европанинг хавотирланаётганлигини эътиборга олиш ва ўртача олислик ракеталарига оид масалани ҳал этишни енгиллаштириш учун олға сурган эдик.

М. С. Горбачев ўртача олислик ракеталарига доир битимга Совет Иттифоқининг нисбатан қисқа ва аниқ белгиланган муддат ичида ўзининг Европадаги оператив-тактик ракеталари (ОТР)ни батамом тугатиш тўғрисидаги мажбуриятни ёзиб қўйишга тайёр эканлигини билдирди. Шунга қарамай Ж. Шульц Қўшма Штатларнинг шундай қуролни яратиш ва Чехословакия ҳамда ГДРдан олиб кетилган ОТР тугатилгандан кейин СССРда қанча бўлса, тахминан шунча миқдорда уни жойлаштириш ҳуқуқини ҳимоя қилиб қаттиқ туриб олди. Бу гап кишини ажаблантирди: демак, СССР ўзининг шу типдаги ракеталарини бир томонлама тартибда тугатиб, у бутун дунё олдида бу ишни масалан бир йил мобайнида бажариш мажбуриятини қатъий равишда қайд этган бир пайтда АҚШ бундай ракеталар билан яна қуролланаверар экан, бу нарса қуролсизланиш жараёни мазмунининг ўзига зид бўлур эди.

Ж. Шульцнинг изоҳларидан шу нарса равшан бўлдики, АҚШ маъмурияти НАТОдаги иттифоқчилари билан биргаликда ОТР тўғрисидаги масалада нуль даражагача тушишга тайёр эмас, уларда мазкур масала хусусида узил-кесил позиция йўқ.

Биз сизларга бор гапни, ҳатто эҳтимол сизлар кутгандан ҳам кўпроқ гапларни айтдик, деб таъкидлади М. С. Горбачев. Биз Прагада айтилганидан ҳам илгарилаб кетмоқдамиз, — жанг майдони учун мўлжалланган тактик ракеталарни ҳам тугатишга тайёрмиз. Сизлар нимадан чўчияпсизлар? Ахир биз жуда қаттиқ ва кенг қамровли контрол қилинадиган ишончли битим тарафдоримиз-ку. Ядро қуролини тугатиш жараёни ҳақиқатан ҳам бошланган тақдирда, биз контрол тўғрисидаги масалада ғоят қатъий позицияда турамиз, ҳамма жойда — ракеталар кўчириб олиб кетиладиган жойларда, улар тугатиладиган жойларда, полигонлар ва ҳарбий базаларда, шу жумладан учинчи мамлакатларда, хусусий ёки давлатга қарашли бўлишидан қатъи назар, омборлар ва заводларда текшириш ва инспекция қилинишини талаб этамиз.

М. С. Горбачев суҳбатда айтилган янги жиҳатларни ҳисобга олиб американиклар ва уларнинг иттифоқчилари мана шуларнинг ҳаммасини ўйлаб кўришлари зарур, деган фикрга қўшилди. Аммо шуни англаб олиш муҳимки, Совет Иттифоқи ўзининг оператив-тактик ракеталари — ядровий қуролнинг бутун бир туркумини бир томонлама тартибда тугатаётганида қўшимча қуролланишни талаб қилиш бемаънидир.

Стратегик ядровий қуроллар тўғрисидаги масала батафсил муҳокама қилинди. Шу проблеманинг муҳокамаси американиклар Рейкъявикда рози бўлган нарсадан, яъни стратегик қуролларнинг бутун уч турини 50 процент камайтиришга тайёргарликдан чекинаётганликларини маълум қилиб қўйди. Рейкъявикда ушбу масалада СМТга келганда қоқилиб қолган эдилар. Энди эса СМТдан ташқари «даражалар», «паст даражалар» ва бошқа баҳоналар чигаллаштирувчи жиҳатлар сифатида яна пайдо бўлиб қолганлиги аниқланди. Рейкъявикда ана шу баҳоналар улоқтириб ташлангандек эди.

Рейкъявикдаги позициялардан чекинишлар яна шунда ҳам яққол кўриниб турибдики, эндиликда АҚШ стратегик ҳужум қуролларига оид битимни амалга оширишни беш йилга эмас, балки етти йилга, худди шунингдек ракетадан мудофаа тўғрисидаги шартномадан чиқмаслик мажбуриятини ўн йил ўрнига етти йилга мўлжалламоқда.

М. С. Горбачев бу шартномага риоя этиш тўғрисидаги масалани жуда кескин қилиб қўйди. СМТга доир ишлар гўё шу шартномани бузиш хавфини солмайди, деган гаплар номақбулдир. Биз қуролланиш пойгаси космосга ёйилишини ҳеч қачон табиий ҳол деб тан олмаймиз, деди М. С. Горбачев. СМТ ғоясининг ўзи ниҳоятда зарарлидир. Бордию АҚШ ракетадан космик мудофаа системасини жойлаштирган тақдирда стратегик ҳужум қуролларига оид ҳеч қандай битим бўлмайди. Сизлар бизни мажбур этган тақдирда СМТга бизнинг жавобимиз ўзгача бўлади ва албатта космосдан бўлиши шарт эмас, балки анча арзонга тушадиган бўлади. Аммо натижада ғоят хатарли вазият вужудга келади. Ўшанда бизнинг сизларга ҳам сизларнинг бизга ҳам ҳеч қандай ишончимиз қолмайди ва бўлиши ҳам мумкин эмас. Наҳотки, ғоят масъулиятли сиёсатчилар ўзларини шундай истиқбол билан — бутун хавфсизлик системасини беқарорлаштириш, бунинг устига ядро қуроли тўғрисидаги масалаларни ҳал этиш реал имконияти яққол кўриниб турган айни шундай бир пайтда беқарор қилиш истиқболига боғлаб қўя олсалар.

Маъмурият ўзини СМТга боғлаб қўйганини ҳисобга олиб, биз тугунни ечиш йўлларини қидириб ва ядровий қуролсизланиш тўғрисидаги музокаралар жараёнини барбод этмаслик мақсадида бунинг ҳам иложини топишга тайёрмиз. Ракетадан мудофаа соҳасидаги тадқиқотларга рози бўляпмиз, аммо лабораториялар доираси билан чекланган тадқиқотларга розимиз. Бунда Совет Иттифоқидагилар бу гапни қандай тушунаётганликлари суҳбатдошга биринчи марта изоҳлаб берилди. Яъни: илмий-тадқиқот ишлари ерда — институтларда, полигонларда, заводларда ўтказилаверсин. Иккала мамлакат мутахассислари эса ўтириб бир ўйлаб кўришсин ва ана шу тадқиқотлар давомида космосга чиқарилиши тақиқланадиган қурилмаларнинг рўйхатини келишиб олишсин. Тугунни мана шу йўл билан ечиш мумкин. Кўриб турибсизки, биз муросали ечимларни излаяпмиз, айтиш мумкинки, «сўнгги куч-ғайратларни» сарфлаяпмиз, деди М. С. Горбачев.

Ядро синовларига келганда СССР кенг миқёсли музокаралар чоғида бундай синовларнинг батамом тақиқланишига эришишга азму қарор берганлиги таъкидланди. Ишни силжитиш учун 1974 ва 1976 йиллардаги битимларни ратификация қилиш, портлатишларнинг қуввати ва уларнинг сонини анча камайтириш тўғрисида аҳдлашиб олиш имконини берадиган қоидани биргаликда ишлаб чиқишга тайёрмиз.

М. С. Горбачев қуролсизланиш проблемаларини муҳокама қилишни тугаллай туриб, стратегик ҳужум қуроллари, ракетадан мудофаа ва ядро синовлари хусусида «энг муҳим қоидаларни» ишлаб чиқишни таклиф қилди. Бундай қоидалар ўртача олислик ракеталари тўғрисидаги шартнома имзоланиши билан бирга **олий даражадаги аҳдлашув мавзуси** ва СССР билан АҚШ ўртасида юридик жиҳатдан мажбурият юкловчи битимлар тайёрланадиган асос бўлиб қолиши мумкин эди. Ана шу «энг муҳим қоидаларни» келишиб олиш ва ўртача олислик ракеталарига доир шартномани тузиш учун Қўшма Штатлар президенти билан учрашишга тайёрман, деди М. С. Горбачев.

М. С. Горбачев АҚШ маъмуриятини Москвадаги музокараларда тилга олиб ўтилган қуролсизланишнинг барча жиҳатларини пухта ўйлаб кўришга, умуман қуролсизланиш жараёнига яна бир бор назар ташлашга чақирди. Шартномалар тузишга вақт етмаган тақдирда ҳам аммо, биз шундай шартномалар учун асос ярата олган бўлур эдик. Шартномаларни тайёрлашга кўп меҳнат сарфланган, бинобарин шу сиёсий негизни йўқотиш мумкин эмас.

Бошқа масалалар ташқи ишлар министрлари томонидан пухта муҳокама этилаётганлиги сабабли қисқача тилга олиб ўтилди. Шульцнинг Москвадаги АҚШ элчихонасига нисбатан «ножоиз фаолият» хусусида даъволар қилиш йўлидаги уринишларини М. С. Горбачев рад этиб, АҚШдаги совет вакиллари ва совет элчихонасига нисбатан Марказий разведка бошқармасининг ҳақиқатан ҳам йўл қўйиб бўлмайдиган ҳаракатлар қилаётганлигининг американикларга кўрсатилган ашёвий далилларини уқтириб ўтди. АҚШда ҳозир жосуслик васвасаси авж олиб кетганлиги энди одат тусига кириб қолган практика қаторидадир: муносабатларни яхшилаш сари бирон-бир силжиш намоён бўлган бир пайтда Советларга қарши навбатдаги ашаддий кампания ўйлаб чиқарилади. Бир-бирлари тўғрисида ахборотга келганда шуни айтиш керакки, мамлакатлардаги элчихоналар ва бошқа қонуний ваколатхоналар бир-бирларини яхши ва тўла-тўкис билиш учун ҳам мавжуддир. Бу нарса барқарорлик, олдиндан билиш имконини беради, ўйламасдан қилинган ҳаракатлар хавфини камайтиради. Ғоят хилма-хил ва тўлиқ ахборот бошқа томонга зиён етказмай, ҳақиқатан ҳам реал сиёсатни ишлаб чиқиш имкониятини яратади.

«Инсон ҳуқуқлари», хусусан муҳожирлик ҳуқуқи мавзусига тўхталиб ўтилди. Қонуний ва инсонпарвар бўлган ҳамма нарсани кўриб чиқиб, ижобий ҳал қиламиз, деди М. С. Горбачев. Умуман айтганда, бизда ўз мамлакатидан мамнун бўлмаётганлар ундан мамнун бўлишлари учун ҳамма ишни қиламиз. Сизлар ҳам, Қўшма Штатларда миллионлаб гражданларингиз яхшироқ яшаши учун бирон нарса қиларсизлар, деган умиддаман.

Айниқса, юксак даражадаги кишилар томонидан қилинадиган, бошқа давлатларнинг ички ишларига аралашишга бориб тақаладиган ҳаракатларни эса биз рад этамиз. Бундай ҳаракатлар проблемаларни ҳал этишга ёрдам бермайди.

Регионал можароларга келганда, деб таъкидлади М. С. Горбачев, бизда шундай таассурот туғилмоқдаки, АҚШдагилар бундай можароларни мухолифлик, зўравонлик сиёсати ва Советларга қарши пропаганда даражасини кучайтириш ёки пасайтириш учун доимий резерв, деб билмоқдалар. Агар бу ҳақиқатан ҳам шундай бўлса, у ҳолда бизнинг муносабатларимиз жуда жиддий синовларга дуч келади. Биз регионал можароларни икки система, айниқса СССР ва АҚШ ўртасида бир-бирига қарши кураш сиёсатига айлантириб қўйиш мумкин эмас, деб ҳисоблаймиз. Биз ривожланиб бораётган дунёдаги вазиятни соддалаштираётганимиз йўқ. Бунда ғоят кўп жиддий проблемалар тўпланиб қолди. Биз жаҳондаги турли регионлар ўртасида тарихан таркиб топган алоқалар бузилиши ва қўпорилишига қаршимиз. Муносабатларни реалистик негизда, миллий манфаатларни ҳисобга олиб қуришга тайёрмиз. Миллий манфаатлар Қўшма Штатлар билан Совет Иттифоқидагина мавжуд эмас. Манфаатлар мувозанатини қидириш керак, бу мувозанат эса тарих давомида ана шу манфаатлар ўзгариб бораётгани каби тобора ўзгармоқда.

Биз асло Қўшма Штатларнинг қонуний манфаатларини назар-писанд қилмаслик тарафдори эмасмиз, аммо биз дунёга ёки унинг айрим районларига ўзининг мулки деб қарашаётганига рози эмасмиз.

Биз Қўшма Штатларга нисбатан урушқоқлик сиёсатини ўтказмоқчи эмасмиз. Совет Иттифоқига қанчалик ёмон бўлса АҚШга шунчалик яхши ва аксинча, АҚШга қанчалик ёмон бўлса, Совет Иттифоқига шунчалик яхши деган яроқсиз принципни рад этамиз. Эски андозаларни тарк этиш керак. Иккала мамлакатимизнинг дунё олдидаги масъулияти ғоят катта. Ҳозирги замон проблемаларини Черчилнинг Фултондаги нутқига ва Трумэн доктринасига асосланган ёндашувлар билан ҳал этиб бўлмайди. Қўшма Штатларни Совет — Америка муносабатларини қайта қуриш пайти келганлиги тўғрисида ўйлаб кўришга, бундан буён қандай яшаш, бутун халқаро вазиятни яхшилашга қандай кўмаклашиш тўғрисида фикр юритишга таклиф этамиз. Шундай қилиш мумкин ва лозимлигига ишончим комил.

Бир-бирини қандай йўқ қилиш кераклиги тўғрисида маккорона режалар тузишдан кўра, мунозара юритиш, баҳслашиш, масала талашиш яхшироқдир. Энг яхшиси эса барча учун мақбул натижа берадиган амалий мулоқот олиб бориш керак.

Суҳбатда Э. А. Шеварднадзе, А. Ф. Добринин, С. Ф. Ахромеев, Ю. В. Дубинин, Ж. Ф. Мэтлок, П. Нитце, Р. Рижуэй қатнашдилар.

(ТАСС).

В. ЯРУЗЕЛЬСКИЙНИНГ СССРГА ВИЗИТИГА ДОИР

КПСС Марказий Комитетининг таклифига биноан Польша Бирлашган ишчи партияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари, Польша Халқ Республикаси Давлат Кенгашининг Раиси В. Ярузельский шу йил апрель ойининг учинчи ўн кунлиги бошларида қисқа муддатли дўстлик визити билан Совет Иттифоқига келади.

ВЛКСМ Марказий Комитетининг ҳисоботи ва КПСС XXVII съезди йўл-йўриқлари асосида ёшларни коммунистик руҳда тарбиялашни янада кучайтириш борасида комсомолнинг вазифалари

ВЛКСМ Марказий Комитетининг биринчи секретари В. И. МИРОНЕНКО доклади

ВЛКСМ XX съезди совет жамиятини ривожлантиришнинг бурилиш босқичида тўпланди. КПСС Марказий Комитети 1985 йил апрель Пленумининг, Совет Иттифоқи Коммунистик партияси XXVII съездининг ғоялари жамоатчилик онгига тобора чуқурроқ сингиб, одамларнинг қалбини забт этмоқда, уларнинг социал фаоллигини қайта тикламоқда, моддий кучга айланиб бормоқда.

КПСС Марказий Комитетининг 1987 йил январь Пленуми қайта қуришга қудратли омил бағишлади. Мамлакат қайта қуришнинг янги босқичига қадам қўйди. Социалистик жамиятни тубдан ўзгартиришга қаратилган, ўз янгилиги жиҳатидан мисли кўрилмаган ишлар кенг жабҳа бўйлаб авж олдириб юборилди.

М. С. Горбачев Пленумда бундай деган эди: «...Партия бурилиш даврида энг қийин, энг дадил вазифаларни ҳал этаётганида доимо комсомолга, ёшларга, уларнинг ғайрат-шижоати ва социализм ишига содиқлигига, турғунликка муросасизлигига, илғор усулларга ихлосмандлигига мурожаат этиб келган. Бугун ҳам биз демократик ўзгартишлар зарурлиги ҳақида, халқнинг қайта қуриш вазифаларини ҳал этишдаги реал иштирокини кенгайтириш ҳақида гапирганимизда ёш авлоднинг позицияси тўғрисидаги масала зўр сиёсий аҳамият касб этади».

КПСС Марказий Комитетининг 1985 йил апрель Пленумидан кейин ўтган икки йил, комсомолда ниҳоясига етган ҳисобот-сайлов кампанияси якунлари Лениннинг ёшлар ҳамиша бажонидил новаторлар партиясига эргашадилар, деган фикрини яна бир карра тасдиқлади. Ёшлар партиянинг новаторларча революцион йўлини, умрини яшаб бўлган формалар қатъиян бузилишини, янгича тафаккурни, ошкоралик ва демократлаштиришни қўллаб-қувватладилар. Одамларга, ёшларга нисбатан ишонч, уларнинг манфаатдорлиги ва ташаббусига таяниш ёшларга жуда маъқул бўлмоқда.

Комсомол КПСС XXVII съезди қарорларини амалга оширишда, мамлакатни социал-иқтисодий ривожлантиришни жадаллаштиришда фаол иштирок этишни ўзининг асосий мақсади деб ҳисоблайди.

Бутун комсомолнинг, ҳар бир комсомол ташкилотининг ўрни ёшларнинг авангардида, қайта қуришнинг энг қийин, энг масъулиятли участкаларидадир, — деб таъкидлади нотиқ.

Бу йил Улуғ Октябрь социалистик революциясига 70 йил тўлади. Социализм ёшларга ҳаётнинг мақсади, маъносини бердики, капитализм буни беришга қодир эмас. Социализм ёшларни озодлик ва тенглик учун, социал адолат ва ижтимоий тараққиёт учун, жабр-зулмга, эксплуатацияга ва миллий ҳуқуқсизликка қарши курашнинг улуғ ғояси билан руҳлантирди.

Ёшлар турмушимизда социалистик асослар мустаҳкамланишидан, халқнинг социалистик ўз ўзини бошқаруви ривожланиб боришидан астойдил манфаатдордирлар.

ВЛКСМ Марказий Комитетининг биринчи секретари ҳисобот даврининг сабоқларига тўхталиб, бундай деди: Кўпчилик комсомоллар, йигит ва қизлар қайта қуришни ҳаракатга даъват сифатида қабул қилдилар. Кўплаб комсомоллар, комсомол-ёшларнинг ўн минглаб коллективлари ВЛКСМ XX съездини ўқиш ва меҳнатда яхши натижалар билан кутиб олдилар ҳамда Улуғ Октябрнинг 70 йиллигини шундай натижалар билан кутиб олишга ҳозирлик кўрмоқдалар.

Ҳозирги пайтда ёшлар ўртасида юз бераётган жараёнларнинг мураккаблигига, зиддиятлилигига холисона баҳо бериб, жамият тараққиётининг мана шу мураккаб босқичида ҳам ёшларнинг кўпчилиги ғоявий эътиқод ва маънавий позициялари мустаҳкамлиги синовидан ўтганликларини кўрмаслик мумкин эмас.

Ўтган беш йилликлар ичида, деб уқтирди докладчи, биронта ҳам йирик халқ хўжалик вазифаси ёки социал вазифа ёшлар ва комсомолнинг иштирокисиз ҳал этилмади: БАМ ва магистраль газ қувурлари қурилиши, Шимол, Сибирь, Узоқ Шарқ районларини ўзлаштириш, Россиянинг Ноқоратупроқ зонасини яшнатиш шулар жумласидандир.

Кўп комсомол ташкилотлари мана шу катта ишларда қатнашиб ўз обрў-эътиборини мустаҳкамлаб олдилар.

Афсуски, бу нарса салбий тенденциялар ортиб боришини тўхтатиб қололмади. Съездолди мунозараси ёшларни тарбиялашда, комсомол ишидаги жиддий проблемаларни ҳам яққол кўрсатиб қўйди. Ташкилотнинг демократик характери билан раҳбарликнинг бюрократларча методи ўртасидаги, ёшларнинг янгиликка интилиши билан неча ўн йиллар мобайнида қотиб қолган иш формалари ўртасидаги чуқур зиддиятлар намоён бўлди. Кўпгина комсомол ташкилотларида расмиятчилик илдиз отди.

ВЛКСМ XIX съезди ўртага қўйган вазифани — ишдаги нуқсонларни комсомол сафининг ўсганлиги ҳақидаги рақамлар билан яшириш тенденциясини бартараф этиш вазифасини ҳисобот даврида охиригача бажаришга муваффақ бўлинмади, деб таъкидланди докладда. Комсомолнинг кўпгина проблемалари раҳбар комсомол органларининг, энг аввало ВЛКСМ Марказий Комитетининг иш услубидан бевосита келиб чиқди.

Иқтисодий ўсиш суръатларининг пасайиши ҳам, камчиликларни ҳаспўшлаш ҳам, социал эҳтиёжлар учун қолган-қутган маблағларни ажратиш принципи ҳам турғунликнинг ўзига хос идеологияси ва психологияси, сўз билан иш ўртасидаги узилиш ҳам ёшларга таъсир кўрсатди, албатта.

Комсомолда ишларни қайта қуриш, — деди сўнгра докладчи, — комсомол ташкилотларининг турғунлик ҳолатидан мамлакат социал-иқтисодий тараққиётини жадаллаштириш учун, янги инсонни камол топтириш учун курашнинг олдинги марраларига чиқиб олиши, ёшлар билан кундалик жонли пухта иш олиб боришга эътиборни қаратишдир.

Ҳозир ҳар бир комсомол аъзоси союзимизнинг фундаментал асосларини англаб олиши ниҳоятда муҳим аҳамиятга эга бўлиб қолмоқда.

Марксча-ленинча таълимотсиз, комсомолга партия раҳбарлигисиз, онгли интизомсиз Коммунистик Ёшлар Союзи йўқ ва бўлиши ҳам мумкин эмас, деб уқтирди нотиқ. Комсомолдаги қайта қуришни ҳар ким ўзидан бошлаши керак. Бу эса ўз-ўзидан рўй бермайди.

Жадаллаштириш учун курашнинг илғор участкалари қаерда? ВЛКСМ Марказий Комитети бу аввало фан-техника тараққиёти асосида ижтимоий ишлаб чиқаришни интенсивлаш, кучли социал сиёсатни амалга оширишда қатнашиш, инсон омилини активлаштириш — узлуксиз таълим, ёш инсоннинг марксча-ленинча дунёқарашини шакллантириш ва унинг маънавий дунёсини бойитиш, соғлом турмуш тарзи ана шундай илғор участкалардир, деб ҳисоблайди.

Социал-иқтисодий тараққиётни жадаллаштириш учун курашнинг олдинги чизиғи ҳар бир иш жойидан, ҳар бир инсоннинг онгидан ўтади.

Биз комсомол ҳар бир ёш инсон учун амалда ленинча тарбия мактаби, социалистик демократия, коллективизм мактаби, давлат ва жамоат ишларини бошқаришда қатнашиш мактаби бўлишини истаймиз.

Демократлаштириш —қайта қуришнинг бош йўналиши. У комсомол турмушининг барча томонларини қамраб олиши лозим. Бошланғич комсомол ташкилоти, комсомол комитети умумий вазифалардан келиб чиқиб, жамики иш формалари ва методлари орасидан энг самарали деб ҳисоблаётганларини ўзлари танлаб олишга ҳақлидир.

Янгича иш шароитида бошланғич ташкилотнинг масъулияти беқиёс ортади. У комсомолларнинг меҳнатга ва ўқишга бўлган муносабати учун, улар ВЛКСМ Устави талабларини бажаришлари учун жавоб беради. Биронта ҳам комсомол унинг диққат марказидан четда қолмаслиги керак. Биронта ҳам ножўя иш пайқалмасдан қолиши мумкин эмас. Катта вазифалар — катта ҳуқуқларнинг иккинчи бир томонидир.

Қайта қуриш қуйидан юқоригача сайлаб қўйиладиган комсомол органлари ишида чуқур ўзгартишларни тақозо қилади. Ишни мана шу органларни тузишдан бошлаш керак. Бошланғич комсомол ташкилоти ўзига ким бошчилик қилиши тўғрисидаги масалани ўзи ҳал этиш ҳуқуқига эга. Етакчиларни мажбуран сайлашмайди, сайлашган тақдирда ҳам уларга ҳеч ким эргашмайди.

ВЛКСМ Марказий Комитети, иттифоқдош республикалар ЛКСМ Марказий Комитетларининг, ўлка, область, округ, шаҳар ва район комсомол комитетларининг секретарларини тегишли комитетларнинг пленумларида сайлаш чоғида, албатта, уларнинг аъзолари буни зарур деб топганлари тақдирда яширин овоз бериш комсомолда сайлов системасини демократлаштириш йўлидаги муҳим қадам бўлиб қолиши мумкин. Барча комсомол комитетлари тўла ошкоралик шароитида ишлашни ўрганишлари лозим.

Комсомол кадрлари билан ишлашни яхшилаш комсомолдаги қайта қуришнинг энг муҳим масаласидир. КПСС Марказий Комитетининг 1987 йил январь Пленуми қарорлари бизнинг зиммамизга комсомол ходимлари ва активларининг фаолияти ҳамда хатти-ҳаракатидаги камчиликларга қарши муросасиз кураш олиб бориш мажбуриятини юклайди. Ёшларнинг ишончини қадрламаётган, ахлоқий нопоклик қилаётган кимсалардан ҳеч иккиланмай халос бўлиш зарур.

Янгича шароитда биз қилишимиз лозим бўлган биринчи иш — комсомол кадрларини тайёрлаш ва қайта тайёрлаш системасини, ВЛКСМ Марказий Комитети ҳузуридаги олий комсомол мактабининг, зона, республика комсомол мактабларининг, «Олимпиец» ёшлар марказининг ишини қатъий қайта қуришдан иборат. Комсомол ишлари практикаси илмий тажрибалар ўтказишга асосланган янги дадил ғояларга муҳтождир.

ВЛКСМ тарихини унинг бутун мураккаблиги билан, соддалаштирмай ва бор гапни очиқ-ойдин айтиб, аммо сохтакорликка ҳамда олди-қочдига йўл қўймай, жиддий тадқиқ этиш керак. Комсомол қурилиши назарияси қайта қуриш практикасига жуда яқинлаштирилиши лозим.

Бу проблемаларни ҳал этишда ВЛКСМ Марказий Комитети ҳузуридаги ёшлар проблемаларига оид илмий тадқиқотларни мувофиқлаштирувчи кенгашнинг, СССР Фанлар академиясининг, СССР Педагогика Фанлари академиясининг ҳамда СССР Олий ва ўрта махсус таълим министрлигининг роли жуда катта. Мамлакатда ёшлар проблемаларини ўрганувчи махсус илмий тадқиқот институтини ташкил қилиш ва тегишли илмий журнални нашр этиш тўғрисидаги масала пишиб етилди.

Янги шароитлар ёшларда янгича иқтисодий тафаккур, ижтимоий ишлаб чиқариш соҳиби туйғуси шаклланишини тақозо этади. Мамлакат социал-иқтисодий ривожланишини жадаллаштириш миллионлаб йигит ва қизларга ўз қобилиятларини, билимларини қўлланишлари, жамиятда ўзларини кўрсатишлари учун реал имкониятлар берди.

Социалистик мусобақани ташкил этишда комсомол комитетларининг иштирокига биз принципиал тарзда, янгича ёндашишимиз керак. Комсомол ишларининг ҳамма формаларида беллашув бўлиши лозим.

Докладчи ёшларнинг ижтимоий-фойдали меҳнатининг янги формаларини ривожлантириш тўғрисида гапириб, жумладан, студентлар отрядлари тажрибасидан фойдаланиб, яқинда фақат студентларнинггина эмас, шу билан бирга ишчилар, қишлоқ ёшлари, ёш мутахассислар вакилларининг ҳам меҳнатини бир асосда бирлаштириб, ёшлар ихтиёрий меҳнат бирлашмаларининг ягона хўжалик ҳисобидаги, ўз харажатларини ўзи қоплайдиган системасини барпо этиш мумкинлигини таъкидлади.

Ленин комсомоли тарихи янги қурилишлар билан узвий боғлиқдир. Қурилишларни оталиққа олиш анъаналари ўнлаб йиллар давомида таркиб топиб, унинг форма ва методлари мукаммаллашди. Айни пайтда КПСС Марказий Комитетининг зарбдор комсомол қурилишларига расмиятчилик билан бюрократларча муносабатда бўлишни тугатиш ҳақидаги талаби бажарилган эмас.

Йигит ва қизлар Энергетика ва электрлаштириш министрлиги, Урал ва Ғарбий Сибирь районларида Қурилиш министрлиги, СССР Нефть ва газ саноати корхоналари қурилиши министрлиги ва бошқа бир қанча министрликларга қарашли қурилишларда ҳеч нарса ўзгармаётганлиги, олдин одамлар тўғрисида ғамхўрлик қилинмагани каби ҳозир ҳам ғамхўрлик йўқлиги ҳақида куюниб ва ташвишланиб ёзмоқдалар. Раҳбарлар ёшларга илгаригидек истеъмолчилик назари билан қарамоқдалар, хўжасизлик ва тартибсизликни қўшимча меҳнат ресурсларини жалб этиш билан яширмоқдалар.

Биз, деди сўнгра нотиқ, замонавий корхоналар, шаҳарлар барпо этиш юзасидан эксперимент ўтказишни — илғор социал, иқтисодий, архитектура, шаҳарсозлик, илмий-техникавий ечимларни комсомол қурилишларида синаб кўришни таклиф қиламиз. Бизнинг фикримизча, бутун мамлакат халқ хўжалигини, айниқса Сибирь ва Узоқ Шарқ районларида, Россиянинг Ноқоратупроқ зонасида жадал ривожлантиришни таъминлашда алоҳида муҳим аҳамиятга эга бўлган объектлар ана шундай қурилиш бўлиши керак.

Қишлоқда ёшларнинг камайиб бориши каби эски тенденция бартараф этилиши мумкин ва бартараф этилиши керак. Бу ишда жумладан, Россия Ноқоратупроқ зонасининг Ленин комсомоли оталиқ қилаётган кўпгина районларида силжишлар кўзга ташланиб қолди.

Энг аввало коллектив пудрати, хўжалик ҳисоби, интенсив технологиялар қишлоқ хўжалиги самарадорлигини оширишнинг ҳал қилувчи омилларидир.

Партия экономиканинг фан-техника тараққиётига мойиллигини ошириш учун зўр ғайрат билан, новаторларча чораларни кўрмоқда. Шу беш йилликда фан-техника тараққиётини жадаллаштиришда комсомолнинг иштироки унинг фаолиятидаги асосий йўналиш бўлиб қолмоқда. Партия Марказий Комитети ВЛКСМ Марказий Комитетининг ёшлар фан-техника ижодкорлигининг ягона ижтимоий-давлат системасини барпо этиш ҳақидаги таклифини қўллаб-қувватлади.

Маҳсулот сифати, унинг рақобат қилиш қобилияти фан-техника тараққиётининг, меҳнатни ташкил этишнинг умумлаштирувчи кўрсаткичидир. Мамлакатдаги кўпгина корхоналарда давлат қабули жорий этилди. Комсомол ташкилотларининг куч-ғайратлари ҳар бир ёш меҳнатчини ўз иш соҳаси учун, технология интизомига риоя этиш учун масъулиятини сезиш, завод маркаси билан фахрланиш туйғусини тарбиялашга қаратилиши керак.

Фан-техника тараққиёти, ишлаб чиқаришнинг ҳозирги даражаси малакани муттасил ошириб бориш заруратини тобора зўр куч билан ўртага қўймоқда. Комсомол комитетлари бунга ўз ишининг ҳақиқий усталарини жалб қилишлари, мураббийлик ҳаракатига янги омил бахш этишлари керак.

Комсомолларнинг, ёшларнинг ишлаб чиқаришда исроф қилувчиларга ва ялқовларга, олғирларга, қолоқларга муросасизликларини қўллаб-қувватлаш лозим. Бу — «Комсомол прожектори»нинг ғоят муҳим вазифасидир.

Ишлаб чиқаришда фан-техника тараққиётини жадаллаштиришда ёш олимлар ва мутахассислар алоҳида роль ўйнашлари лозим. Мамлакатда маориф ислоҳоти амалга оширилмоқда. У миллионлаб йигит ва қизларга таълим ва тарбия бериш туб манфаатларига тааллуқлидир. Шу сабабли бу комсомол учун жамиятни янгилаш йўлидаги курашнинг энг илғор, энг муҳим соҳаларидан биридир.

Билим олиш — жуда тиғиз меҳнат. Комсомол комитетлари ўқувчилар ва студентларда билимларни эгаллашга, бу билимларни реал ҳаётда қўлланишга ва ижодий муносабатда бўлишни шакллантиришлари зарур.

Студент ёшлар олий, ўрта ва махсус таълим системасини қайта қуришни манфаатдорлик билан кутиб олди. Комсомол истеъдодли, серғайрат, собитқадам одамларнинг студентлар аудиториясига келишига ёрдам бериши, «Имтиёзли олий ўқув юртлари»га сараланган кишиларнинг фарзандлари қабул қилинишига чек қўйиш, ишчилар, колхозчилар орасидан чиққан абитуриентлар учун социал адолатни таъминлаши, йигитларни педагогика институтларига юбориши керак.

Комсомол мактаб, олий ўқув юрти, Академия илм-фани билан биргаликда янги шахсни тарбиялаш, янги одамни вояга етказиш учун жавобгардир. Иккинчи минг йиллик бўсағасида ёшларнинг замонавий билимларни муттасил эгаллашга шайлиги, бу билимлардан фойдалана олиши — жамият сиёсий ва иқтисодий ҳаётининг муҳим шартларидан биридир. Ўқишга ленинча даъват бугун яна эҳтирос билан актуал янграмоқда.

Нотиқ комсомолнинг партия социал сиёсатини амалга оширишдаги иштироки тўғрисида гапириб, социал эҳтиёжлар учун қолган-қутган маблағларни ажратиш принципининг бартараф этилиши ёшларни тарбиялаш учун жуда катта аҳамиятга эга эканлигини таъкидлади.

Комсомол ходимлари, активлари экономикани, ижтимоий истеъмол фондларининг вазифаси ва структурасини пухта билишлари керак. Социал-иқтисодий ривожланиш планларининг тузилишига таъсир ўтказишни ўрганиш, ёрдамга ниҳоятда муҳтож бўлган ёшлар тоифасига ва ёш оилаларга жамиятнинг кўпроқ амалий ёрдам беришига эришиш керак.

Ёшлар учун уй-жой проблемаси энг ўткир социал проблема бўлиб турибди. Меҳнаткашларнинг бошқа тоифаларини инобатга олмай бу проблемани фақат ёшлар учун ҳал этиш мумкин эмас. Бу — умумдавлат, умумхалқ проблемаси бўлиб, уни бутун жамият ҳал этиши лозим.

Ёшларнинг уй-жой комплекслари (ЁЖК) реал имкониятдир. Уларда қўлланилаётган ҳар бир одамга унинг шахсий меҳнат улушига қараб уй-жой тақсимлаш принципи — социалистик принципдир. Бу принцип кўпчилик ёш меҳнатчиларга маъқул бўлмоқда.

Ёшлар шаҳар билан қишлоқ ўртасидаги муҳим социал, маданий-маиший тафовутни жуда ўткир ҳис қиладилар. Ҳозирги беш йилликда қишлоқни социал жиҳатдан қайта қуришга ажратилаётган маблағлар ҳажми анча кўпаяди. Биз ана шу маблағларни ўзлаштиришда ёшларнинг куч-ғайратларидан фойдаланиш имкониятларини топишимиз муҳимдир.

Комсомол комитетлари, деди докладчи, ниҳоят ёш оилани мустаҳкамлаш томон бурилишга мажбур. Бу соҳада проблемалар кўп: уй-жой-маиший шароит, моддий ва бошқа турмуш қийинчиликлари, қўйди-чиқдиларнинг кўпайиб бораётганлиги ана шундай проблемалардандир. Биз бу проблемалар тўғрисида биринчи марта гапираётганимиз йўқ. Биз ёш оила проблемасини сира кечиктирмай жиддий чоралар кўришни талаб қиладиган давлат проблемаси, деб ҳисоблаймиз.

Болалар уйларида, мактаб-интернатларда тарбияланаётган болалар тўғрисида биз алоҳида ғамхўрлик қилишимиз керак. Болалар уйи янада файзли бўлиб бормоқда, болаларнинг турмуш шароитлари яхшиланаяпти. Бунда комсомол иштирокининг ҳиссаси ҳам бор. Бироқ бу муассасаларнинг кўпчилигида ота-она меҳридан маҳрум бўлган болаларнинг тақдирига инсоний эътибор илгаригидек ҳозир ҳам жуда кам.

Ҳисобот даврида ҳукумат ёшлар туризми ҳақида муҳим қарорлар қабул қилди. Шунга қарамай, у мамлакатимизда жуда секин ва қийинчилик билан ривожланмоқда. Йигит ва қизларнинг туристик саёҳатларга қизиқишлари жуда катта, имкониятлар эса ғоят чекланган.

Ёшлар учун чиқариладиган буюмларни планлаштириш, ишлаб чиқариш ва сотиш тартибини ўзгартириш зарурати етилди. Енгил саноат ва савдода одамларнинг ёшини ва дидини ҳисобга олмайдиган «ўртача харидор» деган тушунча ҳамон яшаб келмоқда.

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети видеоаппаратлар ишлаб чиқаришни йўлга қўйиш тўғрисида қарор қабул қилдилар. Бу қарорни бажаришда бевосита иштирок этиш — бизнинг сира кечиктириб бўлмайдиган вазифамиздир.

Ҳозирги пайтда болаларга, ўсмирларга фақат пахмоқ айиқчалар ва пуфланадиган қуёнчаларгина эмас, замонавий ўйинчоқлар — билишга қизиқишни кучайтирувчи электрон ўйинчоқлар керак.

Ёшлар умумий уйимиздан ичкиликбозлик, гиёҳвандлик, безорилик каби хунук ҳодисаларни ўз қўллари билан супуриб ташлашлари керак.

Жамиятимизда социалистик ахлоқ нормаларини ва совет қонунларини сурбетлик билан бузаётган кишилар борлигини ёшлар жуда ўткир сезмоқдалар.

Баъзи ёшлар группа-группа бўлиб ёки якка ҳолда уларга қарши кураш олиб боришга қарор қилдилар. Биз бу соф, олижаноб ниятларни табриклаймиз, лекин бундай ҳолларда кўпинча фойдаланилаётган кураш методларини маъқуллай олмаймиз.

Съездимиз ҳалол меҳнатчилар ёнида майда ўғрилар ва айёрлар яшаётганлигига бефарқ қараб тура олмайдиган барча ёшларни социалистик мулкни талон-торож қилишга, ичкиликбозлик, гиёҳвандлик, безориликка қарши курашиш, милиция билан биргаликда ана шу кўнгилсиз ходисаларга қарши жанг қилиш учун оператив комсомол отрядларига, группаларига бирлашишга даъват этиши керак.

Биз ҳал этишимиз лозим бўлган яна бир катта, жуда қизиқарли ва мураккаб вазифа бор — ёшлар ўртасида соғлом турмуш тарзини қарор топтиришимиз керак. Бу ишда бизнинг асосий иттифоқчимиз — спорт. Бироқ, бу жонли ва қизиқарли ишда ҳам кўп расмиятчилик тўпланиб қолди.

Кўп жойларда комсомол комитетларининг иштироки билан жонли оммавий спорт ишлари ўрнини рақамлар ва тадбирлар эгаллади. Бизнингча, келгуси беш йил давомида ўсмирлар ва ёшларнинг истиқомат ва дам олиш жойларида оммавий физкультура ишларини амалий ташкил этиш комсомол ўз кучини сарфлайдиган асосий иш бўлиши керак.

Нотиқ марксча-ленинча дунёқарашни шакллантириш, ёш инсоннинг маънавий дунёсини бойитиш масалаларига батафсил тўхталди. КПСС XXVII съезди ғоялари, совет жамиятида амалга оширилаётган ўзгартишлар таъсирида йигит ва қизларнинг онгида социализм ва унинг имкониятлари ҳақида янгича тасаввурлар шаклланмоқда. Ёшларда бизнинг идеалларимиз, социал адолат принципларимиз назариядагина эмас, турмушда ҳам ғолиб чиқишига ишонч мустаҳкамланмоқда.

Кўпгина ташкилотларда, матбуот саҳифаларида қизғин тус олган Устав, ВЛКСМнинг мақсадлари ва вазифалари ҳақидаги кескин мунозаралар унинг иштирокчилари дунёқараши позицияларига шубҳа билан қарашга сабаб бўла олмайди, аксинча, ёшларнинг онгида социализмнинг ўрнини боса оладиган бошқа нарса йўқлигини яққол кўрсатади.

Янгиланиш даври кўп ёшларда Ленинга, Ленин таълимотига яна мурожаат қилиш эҳтиёжини келтириб чиқарди. Ёшлар жонли, ижодий марксизм-ленинизмга интилмоқдалар, қироатхонлик, сохталик, сиёсий вайсақиликни ёқтирмайдилар.

Съездолди мунозаралари сиёсий-тарбиявий ишларимиз самарадорлигига синов бўлди. Очиғини айтамиз: сиёсий-тарбиявий ишларимизнинг кўп форма ва методлари бу синовдан ўта олмади.

Комсомол, идеология ходимлари бошқача фикрларни, бошқача позицияни ҳурмат билан эшитишга мутлақо тайёр эмаслиги кўп ҳолларда маълум бўлиб қолмоқда. Бу эса аввало гапни бўлиб қўйишга, ўз иродасини, ўз дидини тиқиштиришга, руҳсат этилган гаплар доирасини қаттиқ чеклаб қўйишга интилишда намоён бўлмоқда.

Ёшларнинг кўпгина тарбиячилари, комсомол комитетлари ҳали ҳам фойдаланаётган тақиқлашлар билан соғлом танқидни танқидбозликка, қатъий эътиқодни ҳаётий позицияда иккиланишларга айлантиришдан бошқа ҳеч нарсага эришиб бўлмайди.

Бугунги кунда ҳаммамиз қайта ўқишимиз, комсомолнинг идеология ишидаги жуда кўп бир қолипдаги гаплардан воз кечишимиз, ёшларни синфий, ғоявий, маънавий чиниқтиришнинг замонавий, таъсирчан форма ва методларини дадилроқ излашимиз кераклиги равшан бўлиб қолди.

Сиёсий маорифни чуқур, асосли равишда қайта қуриш лозим бўлади. ВЛКСМ Марказий Комитети, комсомол комитетлари бу ишга киришдилар. Унинг асосий мақсади — ўқишнинг мазмунини жиддий равишда янгилашдан, сиёсий билимларни конкрет коллектив ва конкрет инсон турмуши билан бирлаштиришдан, ўз билимларини бойитиб боришга рағбат ҳосил қилишдан иборат.

Ёшларнинг ёнида ҳамиша сезгир, обрўли маслаҳатчи ва суҳбатдош, ўқитувчи ва комсомол раҳбари, лектор ва пропагандист, ҳар бир раҳбар, ҳар бир коммунист бўлиши тўғрисида алоҳида ғамхўрлик қилиш керак.

Инсон ҳамиша комсомол ишлари марказида бўлиши лозим, қийин пайтларда у ўзининг турмуш проблемаларига чувалашиб ёлғиз қолишига йўл қўйиб бўлмайди. Онгдаги бузилиш зимдан, сезилмасдан пайдо бўлади ва одатда йигит ёки қиз Ёшлар Союзидаги ўртоқларининг ҳамдардлигидан маҳрум бўлсалар худди шундай бўлади. Ана шундай ҳолларда уларнинг тақдири билан кўпинча черков ходимлари, сектантлар шуғулланадилар, уларни ҳаётдан четга тортадилар.

Комсомол интернационалистлар иттифоқи сифатида вужудга келди ва бутун тарихи давомида шундай ташкилот бўлиб қолди, лекин очиғини айтганда, сўнгги йиллар биз ватанпарварлик ва интернационал ишларни миллий сиёсатдаги муваффақиятларни қайд этишдан, шиорлар ва дабдабали тадбирлардан иборат қилиб қўйдик. Реал ҳаётда миллий маҳдудлик ва чекланишни келтириб чиқарувчи вазиятлар оз эмас.

Интернационализмни сўзнинг ўзи билан тарбиялаб бўлмайди. Бир қанча иттифоқдош ва автоном республикалар халқ хўжалигида туб миллат ёш ишчилари сонини кўпайтиришда, кўпмиллатли ишлаб чиқариш ва ўқув коллективларини, ёшлар ётоқхоналарини ташкил этишда комсомол комитетларининг таъсирчан иштироки керак. Миллатчилик, шовинизм, маҳаллийчилик, миллий маҳдудликнинг ҳар қандай кўринишларига қарши курашни кучайтирмоқ зарур.

Ҳозирги пайтда, деди сўнгра нотиқ, идеология соҳасидаги мухолифларимиз тарихимизнинг қийин саҳифаларини ҳар қачонгидан кўпроқ дастак қилишга уринмоқдалар. Совет ёшларининг революцион руҳи, уларнинг оптимизми, курашга тайёрлиги йўқолишига умид қилмоқдалар. Улар совет ёшларининг сафларида афсонавий оппозицияни қидирмоқдалар. Янгиликнинг эскилик билан курашини авлодлар можароси қилиб кўрсатишга уринмоқдалар.

Ёшларимизнинг ўз мамлакати тарихига қизиқиши жуда катта. Улар ана шу йилларга фахрланиб, ҳурмат билан қарайдилар, тарихнинг баъзи даврларига эса ачиниш билан қарайдилар. Биз ўзимиз танлаб олган йўлга ишонамиз — совет кишиларининг барча авлодларини бирлаштириб турган энг муҳим нарса ана шу йўлдир.

Ёшлар билан ишлашнинг Ватан ҳимоячиларини тайёрлаш каби ғоят муҳим соҳасига эътиборни бўшаштириб бўлмайди. Ҳарбий — ватанпарварлик ишларини ривожлантириш, унинг мазмуни ва формаларини янги реалликларга, Армия ва Флотнинг техника билан жиҳозланиши замонавий даражаларига мослаштириш керак.

Биз, деди ВЛКСМ Марказий Комитетининг биринчи секретари, ёш авлодни тарбиялаш борасидаги катта ишлари учун партия, уруш ва меҳнат ветеранларига, комсомол ветеранларига самимий ва чуқур миннатдорчилик сўзлари билан мурожаат қиламиз. Жамиятимизда янги маънавий иқлим қарор топмоқда. Ёшлар бунга ҳар куни реал мисолларда қаноат ҳосил қилмоқдалар.

Ёшлар жамият манфаатлари учун, коммунистик ахлоқимиз учун очиқ ошкора курашга тобора фаол қўшилмоқдалар.

Биз учун инсон, коллектив ва жамият манфаатлари бирлигини очиб бериш муҳимдир. Янги ижтимоий шароитда, хўжалик фаолияти принциплари ўзгариб бораётган вазиятда коллективизм, ўртоқлик, ўзаро ёрдам бўшаштириб юборилишига йўл қўя олмаймиз, айрим гуруҳларнинг нуқул моддий манфаатларни кўзловчи тор доирада ўралашиб қолишларига йўл қўя олмаймиз. Айбдорларни фақат министрлик даражасида қидириш тенденциясини бузиб ташлаш, ишдаги ҳамкасбга, Ёшлар Союзидаги ўртоққа, бевосита раҳбарга ҳақиқатни тикка айтишни ўрганишимиз зарур. Ёшлар, ўсмирлар хулқ-атворидаги истеъмолчилик, худбинлик, оғзи шалоқлик, аёлларга, кексаларга ҳурматсизлик каби ташвишли ҳодисалар тўғрисида гапириш керак.

Маданият каби ёшларнинг ўзига хос манфаатлари аниқ ифодаланадиган, фикрлар қарама-қарши турадиган, эҳтирослар жўш урадиган бошқа соҳа бўлмаса керак, деб давом этди нотиқ. Гап социализмнинг жуда катта маънавий ресурсларини ёшлар учун курашга сафарбар этиш зарурлиги тўғрисида бормоқда. Докладчи комсомолнинг партия ўтказаётган маданият соҳасидаги сиёсатини рўёбга чиқариш борасидаги вазифаларига тўхталди.

Маданият ва дам олиш моддий — техника базасидан фойдаланишни яхшилашда ҳамда ана шу базани ривожлантиришда комсомол куч-ғайратларини маданият органлари ва бошқа жамоат ташкилотларининг куч-ғайратлари билан бирлаштириш зарур.

Шундан кейин нотиқ ёшларнинг ядросиз дунё учун, инсониятнинг омон қолиши ва социал тараққиёт учун кураши масалаларига тўхталди. Совет ёшларининг халқаро алоқаларини ривожлантириш ҳамма вақт Ленин комсомоли фаолиятининг муҳим таркибий қисми бўлиб келди, деди у. Аммо бугунги кунда бу ишнинг аҳамияти айниқса каттадир. Бу иш жами демократик ёшларнинг ядро қуролисиз дунё учун, инсониятнинг омон қолиши учун кураши билан пайваста бўлиб кетмоқда.

Ленин комсомоли ўзининг халқаро фаолиятида марксизм-ленинизм, пролетар, социалистик интернационализми принципларига амал қилмоқда.

ВЛКСМнинг чет эллардаги прогрессив ёшлар ташкилотлари билан алоқаларни мустаҳкамлаш конкрет планлари тўғрисида гапириб, нотиқ совет ёшлари халқаро алоқаларининг сифат жиҳатидан янги даражаси ВЛКСМ Марказий Комитети, СССР Ёшлар ташкилотлари комитети, «Спутник» ёшлар халқаро туризми бюроси, министрлик ва идоралар, Тинчликни ҳимоя қилиш Совет комитети, Совет Хотин—қизлари комитети, Совет Тинчлик фонди, Чет мамлакатлар билан дўстлик ва маданий алоқалар совет жамиятлари союзи сингари жамоатчилик ташкилотларининг фаолиятини янгичасига мувофиқлаштириб туришни талаб этади, деб таъкидлади.

Комсомол совет жамияти сиёсий системасининг ажралмас бўғини сифатида, деди сўнгра ВЛКСМ Марказий Комитетининг биринчи секретари, давлат ва жамоат ишларини бошқаришда, сиёсий, хўжалик ва социал-маданий масалаларни ҳал этишда фаол иштирок этиши керак.

Комсомол куч-қудрати ва мустаҳкамлигининг манбаи, комсомол ишини қайта қуриш муваффақиятининг асосий шарти партия раҳбарлигидадир. КПСС Программасини амалга оширишни Ленин комсомоли ўз фаолиятининг маъноси, деб билади. Партия Программаси — бизнинг программамиздир, партия сиёсати — бизнинг сиёсатимиздир, чунки партия барча совет ёшларининг туб манфаатларини ифода этади.

Комсомол ташкилотларига раҳбарлик қилаётган партия комитетлари улар фаолиятига талабчанлик билан диққат-эътибор бермоқдалар, комсомол кадрлари ва активларига омма ўртасидаги ташкилотчилик ва сиёсий иш юзасидан ўзлари тўплаган тажрибани ўргатмоқдалар, ташаббускорлик учун кенг майдон очиб бермоқдалар.

Ўз сафларида 20 миллионга яқин болалар ва ўсмирларни бирлаштирган В. И. Ленин номли Бутуниттифоқ пионер ташкилоти мамлакатнинг ижтимоий ҳаётида алоҳида ўрин тутади. Бу ташкилот партия иши учун ёш курашчиларни тарбияламоқда, уларни коммунистик қурилиш практикасига жалб этмоқда, ВЛКСМнинг муносиб ўринбосарларини тайёрламоқда.

Бизнинг сиёсий системамизда қонун қабул қилиш ҳақида ташаббус билан чиқиш ҳуқуқи бериб қўйилган комсомол, кўпчилиги комсомоллардан таркиб топган советларнинг ёш депутатлари, ёшларнинг манфаатлари ва ўзига хос талабларини ифодалайдилар.

Ҳисобот даврида ёшларнинг давлат ва ижтимоий ишларни бошқаришдаги иштироки имкониятларидан тўла-тўкис фойдаланилмади.

Комсомол билан халқ депутатлари Советларида тузилган ёшлар ишлари бўйича комиссиялар биргаликдаги ишининг яна ҳам самаралироқ формаларини қидириш зарур.

Министрлик ва идоралар ихтиёрида ёшлар ўртасида олиб бориладиган ишни яхшилаш учун катта резервлар бор. Сўнгги йилларда уларнинг комсомол билан ҳамжиҳатлиги бирмунча яхшиланди, лекин бу ҳамжиҳатлик, асосан биргаликда қарорлар қабул қилишда ўз ифодасини топди.

Ижтимоий ҳаётнинг барча соҳаларидаги ёшларнинг аҳволи ва ҳуқуқлари қарийб икки мингга яқин қонун ҳужжатлари ва ҳукумат қарорлари билан таъминланади. Амалдаги қонунлар ҳажми ҳар йили кўпгина янги норматив ҳужжатлар билан тўлиб бормоқда. Аммо ана шу қонунлар ва ҳужжатлар кўпинча бажарилмаяпти. Ёшлар ҳуқуқларини ва уларни коммунистик руҳда тарбиялаш манфаатларини ҳимоя қилишда ҳозирча комсомол жуда ёмон ишламоқда.

Мамлакатдаги хотин-қизлар ҳаракатида янги босқич бошланди. Жойлардаги хотин-қизлар ташкилотлари билан ҳамкорликнинг формаларини топиш комсомолнинг вазифасидир. Бу ўринда комсомолнинг 20—30 йилларда хотин-қиз ёшлар билан ишлаб тўплаган тарихий тажрибаси алоҳида асқотади. Қиз, аёл, онага чуқур ҳурмат — эҳтиромни тарбиялашимиз керак.

Пировардида нотиқ съездолди ҳисобот-сайлов кампанияси якунлари ва ВЛКСМ Уставига киритиладиган ўзгартишлар муҳокамаси натижаларига тўхталди. Ўтган йиғилишлар ва конференцияларнинг ўзига хос хусусияти шундан иборат бўлдики, улар ниҳоятда демократик руҳда комсомол аъзоларининг фаол иштирокида ўтди, деб таъкидлади у. Комсомол аъзолари ҳисобот докладларидаги асосий қоидалар билан барвақт таништирилганлиги, эркин фикр алмашиш имконияти, ошкоралик, очиқ-ойдинлик, танқид ва ўз-ўзини танқид вазиятини вужудга келтиришга ёрдам берди. Бошланғич ташкилотлардаги йиғилишлар ва конференцияларнинг ўзидагина 2,5 миллион нафардан кўпроқ ВЛКСМ аъзолари сўзга чиқдилар.

ВЛКСМ Уставига киритиш таклиф этилаётган ўзгаришлар ва қўшимчалар Ленин комсомоли, ҳар бир комсомол ташкилоти бутун фаолиятини қайта қуришга кўп жиҳатдан ёрдам беради. Уставда мустаҳкамлаб қўйилаётган принциплар ва нормалар союз ичидаги ҳаётнинг негизи бўлади, Коммунистик партия программавий вазифаларини бажариш учун курашда ВЛКСМ барча бўғинларининг аниқ мақсадни кўзлаб иш юритишини таъминлайди.

Устав лойиҳасида союз ичидаги демократияни янада чуқурлаштиришга ёрдам берадиган нормалар мустаҳкамлаб қўйилади. Комсомол органларига сайловлар ўтказиш тўғрисидаги Уставдаги қоидаларга жиддий ўзгаришлар киритилмоқда.

Сайлаб қўйиладиган комсомол органлари аъзоларига талаблар ҳам ортиб бормоқда. Агар комсомол комитетининг аъзоси комсомол аъзоларининг ишончини оқламаётган бўлса, у комитет составида қолиши мумкин эмас, деб лойиҳа муҳокама қилинаётган кезларда адолатли мулоҳазалар айтилди.

Умуман Устав лойиҳасига кўпгина принципиал қўшимчалар киритилди. Уставнинг таклиф этилаётган янги таҳрири — бу уни навбатдаги жўнгина такомиллаштириш эмас. ВЛКСМ ўзининг бутун тарихи мобайнида комсомол ҳаётининг асосий қонунига бунчалик ўзгаришларни ҳали киритмаган эди.

Лойиҳа муҳокама қилинаётган кезларда шак-шубҳасиз амалий ишда инобатга олиниши ёки ВЛКСМ Марказий Комитетининг норматив ҳужжатларида назарда тутилиши лозим бўлган кўпгина таклифлар ҳам айтилди.

Ленин комсомоли шонли тарихга, бой анъаналарга эга. У ҳамиша партия ва совет халқига ҳалол хизмат қилди, биз ҳеч ким олдида ҳижолатли эмасмиз. Биз ўтмишга ва келажакка дадил қарамоқдамиз. Ленин партияси раҳбарлигида, бутун совет халқи билан биргаликда биз Октябрь улуғ ишини давом эттирмоқдамиз. Ҳаётимиз яна ҳам қувончли, яна ҳам порлоқ, яна ҳам покиза бўлиши, ҳалол меҳнаткаш эркин нафас олиши, ижодий меҳнат учун кенг майдон очилиши, ҳақиқатан ҳам ҳар бир кишининг эркин камол топиши ҳамманинг эркин камол топишига шарт-шароит яратиши учун ҳаётимизни қайтадан қурмоқдамиз.

Авлодлар эстафетасида революция байроғини ўз қўлимизга олиш учун тайёргарлик кўриш навбати бизга келди. Бу катта масъулият, айни вақтда буюк шарафдир. Шу шарафга муносиб бўлайлик, дўстлар! (Қарсаклар).

(ТАСС).

Қисқартирилган ҳолда эълон қилинмоқда.

ҲУҚУҚНИ МУҲОФАЗА ҚИЛИШ ОРГАНЛАРИ ИШИ ҲУЖУМКОР БЎЛСИН

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетида республика ва область ҳуқуқни муҳофаза қилиш органлари раҳбарлари билан кенгаш ўтказилди. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети маъмурий органлар бўлимининг мудири Д. А. Усатов доклади ва кенгаш қатнашчилари нутқларида КПСС Марказий Комитетининг «Социалистик қонунчилик ва ҳуқуқ-тартиботни янада мустаҳкамлаш, гражданларнинг ҳуқуқлари ва қонуний манфаатларини муҳофаза қилишни кучайтириш тўғрисида»ги қарори талаблари асосида олиб борилган ўтган йилги ва шу йилнинг биринчи кварталидаги ишлар таҳлил қилинди.

Ҳуқуқни муҳофаза қилиш органлари ишини яхшилашга қаратилган тадбирлар партия ва совет органлари, жамоат ташкилотларининг тўла тартиб ўрнатиш бўйича кундалик фаолияти билан уйғунлашиб, муайян натижаларни берганлиги таъкидланди. Жумладан, олдинги йилларга қараганда оғир жиноятлар сони камайди. Бироқ умуман олганда аҳвол яхши эмас. Жиноятнинг такрорланиши ва группа бўлиб жиноят содир қилиш айниқса ташвиш туғдиради. Ҳали ҳам жиноятларнинг анчагина қисми алкоголни суиистеъмол қиладиган шахслар томонидан содир этилмоқда, балоғатга етмаганлар орасида жиноятчилик айниқса юқоридир.

Кенгашда ҳуқуқни муҳофаза қилиш органлари эга бўлган катта куч билан жиноятчиликни темир исканжага олиш, уни содир этишнинг ҳамма туйнукларини беркитиш асосий вазифа эканлиги уқтирилди. Аммо ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органлар фаолиятининг кўпгина йўналишларида ҳали унчалик жонланиш сезилмаётир. Тошкент шаҳрида, Жиззах, Андижон, Қашқадарё ва Навоий областларида ўз шахсий манфаатларини кўзлаб социалистик мулкка тажовуз қилиш тўлқини пасаймаётир. Транспортдаги юкларни ўғирлаш учун, хизмат соҳасидаги суиистеъмолликларга имконият туғдириб берадиган сабаб ва шарт-шароитлар бартараф этилмаган.

Республиканинг кўпгина милиция органларида асосан кенгашлар ва қоғозлар сонини кўпайтириш ҳисобига актив ишлаётган бўлиб кўринишга ҳаракат қиладилар. Чунончи, Тошкент шаҳрининг Куйбишев район ички ишлар бўлими бошлиғи А. Исамуҳамедов ўз ўринбосарлари билан биргаликда ўтган йили ходимларни юз мартага яқин кенгашга тўплаган.

Ички ишлар органларининг ишига тадбирлар сони ва хизмат ёзишмаларининг кўплигига қараб эмас, балки жиноятчиларни зарарсизлантириш, жиноятнинг йўлини тўсиш ва олдини олишнинг реал натижаларига қараб баҳо берилади. Баъзи ходимларнинг профессионал малакаси пастлиги, ўз хизмат вазифаларига виждонан қарамасликлари оқибатида ҳали ҳам анчагина жиноятлар очилмай қолмоқда. Жиноятларни очиш, текширишда техника воситаларидан, замонавий методикадан нўноқлик билан фойдаланилади, кўпинча эса умуман фойдаланилмайди. Қидирув ва тергов билан шуғулланувчи айрим ходимлар малакали, омилкор тактика ўрнига эскирган, ноқонуний усулларни қўллашга уринишдан ҳали ҳам воз кечмаганлар.

Дастлабки тергов ва тергов устидан, судларда жиноий ва граждан ишларини кўриб чиқиш устидан прокурорлик назорати етарли даражада самарали эмас. Прокурорлар ҳамма жойда ҳам социалистик мулкни муҳофаза қилиш тўғрисидаги қонунчиликнинг бажарилишини текширишга етарли эътибор бермаётирлар. Прокуратура органлари ва давлат арбитражи ўртасидаги ўзаро ҳамжиҳатлик ҳали лозим даражада эмас.

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг Давлат арбитражи фаолиятини янада такомиллаштиришга қаратилган қарори халқ хўжалигида қонунчилик ва шартнома интизомини мустаҳкамлашда унинг ролини анча кучайтирди, давлат арбитрлари ҳуқуқларини кенгайтирди. Ана шу ҳуқуқлардан актив фойдаланиш зарур. Прокуратура билан ҳамкорликда хўжалик органларининг ўзаро муносабатларида, давлат мулки сақланишини таъминлаш ва маҳсулот сифатини яхшилашда тартиб ўрнатиш зарур. Прокурорлар, терговчилар ва судьялар хўжасизлик, порахўрлик, ўғирликнинг илдизини қурита бориб, ана шу иллатларга қарши курашга ўз куч ва вақтларини сарфлабгина қолмай, юқори профессионал маҳоратларини ҳам ишга солишлари даркор. Амалда эса кўпинча шундай бўлмаётир. Тошкент области прокуратура органлари Олмалиқ холодильник комбинатидаги ўғирлик тўғрисидаги ишни 10 йил давомида текширдилар. Мазкур иш кўп марта такрор текширишга қайтарилди. Бу иш бўйича 100 томдан ортиқ материал тўпланди, 2 мингдан ортиқ киши сўроқ қилинди. Пировардида тергов вақтида қонунчилик бузилганлиги ва бирор кимсанинг айбдорлигини исботлаш мумкин бўлмагани оқибатида иш тўхтатилди.

Судьяларнинг вазифаси мураккаб ва масъулиятлидир. Унинг профессионал ва шахсий сифатларига қараб одамлар қонунчиликнинг аҳволига баҳо беришади. Советларнинг III Бутунроссия съездида В. И. Ленин совет судини тарбия қуроли деб атаган эди. Агар чиқарилган ҳукм ёки қарор кейинчалик ғайриқонуний бўлганлиги учун бекор қилинадиган бўлса жиноий ёки гражданлик ишини судда кўриб чиқиш қандай тарбиявий таъсир кўрсатиши мумкин, ахир. Ҳукм бекор қилинганидан кейин жавобгарликка тортилганлар тўла оқланиб, жиноий ишлар тўхтатилган ҳоллар оз эмас. Қорақалпоғистон АССР Олий суди, Тошкент шаҳар суди, Самарқанд, Бухоро ва бир қатор бошқа областлар судларининг баъзи аъзолари ишининг сифати анчагина эътирозларни келтириб чиқармоқда.

Маълумки, жиноий жазо беришдан мақсад ҳукм қилинган кишини тарбиялаш, янги жиноятларнинг олдини олишдан иборатдир. Жазолаш адолатли, қилинган жиноятга муносиб бўлиши керак. Бироқ бир қатор ҳолларда судлар хавфли жиноятчиларга нисбатан тушуниб бўлмайдиган раҳмдиллик қилишади. Ўзбекистон ССР Олий суди, область судлари ягона судлов практикаси шаклланишига суст таъсир кўрсатмоқдалар.

Ишларни кўриб чиқиш муҳлатларининг бузилишига ҳали ҳам чек қўйилмаган.

Ҳозир республикада халқ судьялари сайловларига тайёргарлик кенг тус олди, халқ маслаҳатчилари сайланмоқда. Мазкур сайловлар судлар фаолиятини тубдан яхшилаш йўлида муҳим босқич бўлиб қолиши лозим.

Партия прокуратура, ички ишлар, адлия ва суд органларини малакали, ғоявий эътиқодли кадрлар билан мустаҳкамлашга катта эътибор бермоқда. Кейинги вақтларда ички ишлар органларига меҳнат коллективларидан анчагина муносиб вакиллар ишга келишди, улар орасида ҳар уч кишининг бири коммунистдир. Бироқ айрим район, шаҳар ва область партия комитетлари ички ишлар бошқармалари ва район ички ишлар бўлимлари раҳбарлари билан биргаликда милиция учун кадрлар танлаш билан шуғулланиш хусусидаги ўз бурчларини унутиб қўймоқдалар. Андижон, Жиззах, Сирдарё, Навоий областларида ички ишлар органларига бу йил атиги икки-уч нафардан коммунист ишга юборилди. Ўша областларда фақат бир нафардангина милиция ходимларини, Бухоро ва Қашқадарё областларида эса икки нафардангина милиция ходимларини партия аъзолигига қабул қилишди. Сурхондарё областида эса бирон киши ҳам партияга қабул қилинмади. Милиция кадрларини мустаҳкамлашга нисбатан бундай муносабатга тоқат қилиб бўлмайди. Кенгашда шу нарса таъкидландики, фақат кадрларга нисбатан талабчанликни ошириш, партия ташкилотлари роли ва обрўсини кучайтириш, ҳар бир ходимда масъулиятни юксак даражада ҳис этишни тарбиялаш билангина ҳуқуқни муҳофаза қилиш органлари ишида ижобий ўзгаришларга эришиш мумкин. Бинобарин, ҳуқуқни муҳофаза қилиш органлари ходимлари профессионал маҳоратини ўстириш тўғрисида доимо ғамхўрлик қилиш, уларнинг меҳнат коллективлари билан алоқаларини кенгайтириш муҳим аҳамиятга эгадир. Ҳар бир судья, прокурор, терговчи, участка инспектори меҳнат коллективларида иложи борича тез-тез бўлиб туришлари, ўз ишлари тўғрисида ҳисобот беришлари, ҳал этилиши лозим бўлган проблемаларни чуқур ўрганишлари лозим.

Ҳуқуқни муҳофаза қилиш органларининг жамоатчилик билан алоқасини ҳар томонлама мустаҳкамлаш муҳимдир. Фақат ана шундагина биз республикада социалистик қонунчиликка қатъий риоя этишни таъминлай оламиз.

Кенгаш ишида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари И. Б. Усмонхўжаев, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг иккинчи секретари В. П. Анишчев, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари М. Ҳ. Холмуҳамедов, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари В. И. Огарок, область партия комитетларининг секретарлари ва маъмурий органлар бўлимларининг мудирлари қатнашдилар.

● *Сайловлар олдидан*

Демократиянинг янги ифодаси

Халқ депутатлари маҳаллий Советларига республикада ўтаётган сайлов кампанияси янги босқичга кирди. Меҳнат коллективлари ва ташкилотларининг йиғилишлари, гражданларнинг истиқомат жойларидаги йиғинлари, ҳарбий хизматчиларнинг йиғилишлари зўр сиёсий активлик вазиятида бошланди. Ана шу йиғилишларда халқ депутатлари область, район, шаҳар, посёлка, қишлоқ ва овул Советлари депутатлигига номзодлар кўрсатилмоқда.

Олдиндан режалаштириб қўйилган ҳар қандай тадбирга турмуш ўз тузатишларини киритади. Мана, халқ депутатлари Норин район Советига сайлов ўтказувчи 16-Тўлқин сайлов округи сайловчиларининг йиғилиши ҳам аслида соат 18 дан яъни расмий очилиш соатидан анча барвақт бошланди. Энгельс номли колхознинг янги клубида безатилган «Сайловдан-с а й л о в г а ч а» стендлари ёнида суҳбат ва баҳслар қизиб кетди. Деҳқонлар қишлоқни ривожлантиришга ким қандай ҳисса қўшганлиги, баобрў лавозимни эгаллаб турган бўлсада, ҳеч қандай иш қилмаган кишилар ҳақида, хуллас ҳамма нарса тўғрисида гапирдилар. Чунки улар бу ерда кўп мандатли округ бўйича эксперимент тариқасида ўтказилаётган номзодлар кўрсатишда биринчи марта қатнашишлари керак. Янги қоидаларга мувофиқ йириклаштирилган округда депутатликка номзодлар Советга сайланадиганига қараганда кўпроқ кўрсатилади.

Маҳаллий Советлар депутатларининг хайрли ишлари ҳам унутилгани йўқ, албатта. Чунки, уларнинг актив кўмаги билан маиший хизмат уйи, болалар боғчаси, ўрта мактаб барпо этилган. Округ территориясига кирувчи район маркази — Ҳаққулобод шаҳри ҳам сезиларли даражада ўзгариб кетди. Бу ерда социал-иқтисодий ривожланиш планига кўра, йигирув- тўқув фабрикаси ишга туширилди. Шу туфайли собиқ уй бекаларидан 1200 киши ижтимоий ишлаб чиқариш соҳасига қўшилди. Шаҳарда ўн минг томошабинга мўлжалланган стадиони бўлган спорт комплекси қад кўтарди, район маданият ва истироҳат боғи очилди. Бутун теварак атрофдаги аҳоли дам олиш учун шу боғга келмоқда.

Шу боисдан колхозчилар колхоз партия комитетининг секретари А. Маматовни ҳам, хўжалик правлениеси раисининг ўринбосари В. Тўлановни ҳам депутатликка номзодлар этиб кўрсатдилар. Уларнинг ҳар иккаласи Пахтақишлоқ Советининг депутатлари бўлганларида ҳамқишлоқларининг ишончини шараф билан оқладилар. Бўлажак сайлов учун рўйхатга яна икки кишини: пахтакорлардан М. Мадраҳимова билан У. Мадмусаевани ҳам киритишга қарор бердилар. Йиғилишда бригадир К. Умаров, пиллакор М. Нурматова ҳамда бошқалар айтиб ўтишганидек, улар меҳнат коллективининг умумий иш учун жон куйдирувчи актив аъзолари эканликларини кўрсатдилар.

— Мен эллик йилдан буён сайловда қатнашиб келаман, аммо муҳокаманинг манфаатдорлик билан шундай қизгин ўтишини ҳеч қачон кўрган эмасман, — дейди йиғилиш қатнашчиси, уруш ва меҳнат ветерани С. Усмонов. — Одатда биз бир номзодни кўрсатар эдик. Бугун эса энг яхши ўртоқларимизнинг ишчанлик ва маънавий фазилатларини рўй-рост муҳокама этиб бир йўла тўрт номзодни кўрсатдик. Яширин овоз бериш чоғида энг муносибларини сайлашади. Мен ва ўртоқларим буни жамиятимиз демократлашаётганлигининг ёрқин ифодаси деб қабул қилмоқдамиз. Биз хайрли иш бошланганлигини батамом қўллаб-қувватлаймиз.

Йиғилишда депутатликка номзодларнинг ишончли вакиллари ҳам сайландилар.

* * *

Самарқанд шина ремонти заводида иккала смена учрашган пайтда сайловолди йиғилиши бўлди. Кейинги вақтларда корхона сурункали ўпирилишдан халос бўла бошлаганлигини айтиб ўтиш керак. Самарқанд, Қашқадарё, Сурхондарё, Навоий областларининг автотранспортчилари олдида ремонт қилинган шиналар етказиб бериш юзасидан йил мобайнида тўпланиб қолган қарзнинг ярми камайди. Бу ерда маҳаллий рационализаторлар ясаган резина прокат қилувчи янги юқори унумли қурилмалар жорий этилган. Айни мана шу янги қурилмалар меҳнат унумдорлигини ва маҳсулот сифатини анча ошириш имконини берди.

Йиғилиш қатнашчилари ўзларининг энг яхши вакилларини маҳаллий Советлар депутатлигига номзод қилиб кўрсатдилар.

Бригадир Султонмурод Сафаров сўз олади.

— Резина техника буюмлари цехининг ишчиси, ишлаб чиқариш илғори, коммунист Темир Абдуллаевани 38-Красноармейский сайлов округидан область Совети депутатлигига номзод этиб кўрсатишни таклиф қиламан, — деди у. — Т. Абдуллаеванинг иш календарида ҳозирдаёқ июнь ойи. Биз у зарбдор меҳнат қилибгина қолмай, шу билан бирга жамоат ишлари билан ҳам актив шуғулланаётганлигини биламиз. Бизнинг Темир халқ депутатлари область Советида сайловчиларнинг манфаатларини муносиб ҳимоя қилишига ишончимиз комил.

Йиғилиш аҳли Т. Абдуллаевани депутатликка номзодлар рўйхатига киритиш учун якдиллик билан овоз берди.

— Вулканизация цехининг прокатчиси, коммунист Содиқ Ҳамидов ҳам коллективнинг ишончини оқлашига шубҳа қилмайман, — деди йиғилишда заводнинг ёш механиги З. Қосимов. У халқ депутатлари шаҳар Советининг составига шу номзодни таклиф этди. З. Қосимов С. Ҳамидовни ажойиб ишчи ва кўпгина жамоат ташаббусларининг бошловчиси, деб таърифлади.

Йиғилиш қатнашчилари бу таклифни якдиллик билан қўллаб-қувватладилар.

* * *

Тошкент кўзгу-мебель фабрикасининг бош цехида ўнлаб кишилар ўзларининг сайловолди йиғилишига тўпландилар. Йиғилишдан анча илгари фабрика партия бюросининг аъзолари, пропагандистлар, агитаторлар катта тайёргарлик ишларини ўтказиб, ҳозирги сайловнинг хусусиятлари тўғрисида сўзлаб бердилар.

Аввалига юқоридан ҳеч қандай кўрсатмалар бўлмаслиги аниқлангач, йиғилишни ўтказиш учун олдиндан белгилаб қўйилган қандайдир йўл-йўриқ тайёрлаб қўйилмаганлиги маълум бўлгач, баъзи кишиларнинг чеҳрасида ҳатто саросималик аломатларини кўриш мумкин эди. Нимасини айтасиз — бу одатдан ташқарида! Аммо тезда йиғилиш аҳли жонланиб кетди.

Йиғилган кишилар корхонанинг икки энг яхши ходимаси — бўёқчилар бригадири З. Аҳмедова билан металлизатор Н. Мамараҳимовани Тошкент шаҳар Советига сайловда депутатликка номзодлар қилиб кўрсатишни таклиф этдилар. Номзодларнинг иккаласи ҳам жуда яхши ишламоқдалар, планни ҳар ойда ошириб бажармоқдалар. Муҳокамадан маълум бўлишича, уларнинг иккаласи ҳамкасблари ўртасида зўр обрў қозонган, дилкаш ва меҳрибон эканлар. Шундай бўлса-да, овоз бериш чоғида З. А. Аҳмедова анча кўпроқ овоз олди.

Бунинг сабаби шуки, коллективдагиларнинг ҳаммаси Зайтуна Абдулловнани фаол жамоатчи сифатида билади. У бир неча йилдан буён фабрика касаба союз комитетининг аъзосидир. Унинг ташаббуси билан цехларда маиший хоналар пайдо бўлди, маҳаллий ошхонанинг ташқи қиёфаси ўзгарди, хотин-қизлар кенгашининг иши жонланиб кетди. Кўпгина ишчи аёллар ёрдам ва маслаҳат сўраб унинг ҳузурига келиб туришади.

Тошкент шаҳар халқ депутатлари Куйбишев район Советига ўтказиладиган сайловга депутат номзодини кўрсатиш чоғида бир йўла тўрт номзод айтилди. Кўпчилик овоз билан металлизатор Н. Сергеева район Совети депутатлигига номзод қилиб кўрсатилди. Бу ишчининг одамларга нисбатан меҳрибонлик билан муносабатда бўлаётганлиги, жамоатчилик ишларида фаол қатнашаётганлиги унга устунлик берди.

— Очиғини айтсам йиғилиш қандай ўтар экан, одамлар кимни кўрсатишар экан, деб хавотирландим, — деди ўз таассуротларини ўртоқлашиб фабрика партия бюросининг секретари Е. Усенко. — Бироқ муҳокаманинг бориши, овоз бериш якунлари ҳар қандай шубҳага чек қўйди. Коллективимизнинг энг муносиб вакиллари кўрсатилдилар.

(ЎзТАГ).

● *КПСС Марказий Комитети январь Пленуми қарорлари — ҳаётга!*

ҚАЙТА ҚУРИШ ВА ЖАДАЛЛАШТИРИШ — ҲАММАНИНГ ИШИ

Наманган область

партия комитети пленумидан

● ИЗЛАНИШ ВА ТАШАББУСКОРЛИК — ФАОЛИЯТ МЕЗОНИ. КПСС Марказий Комитети 1987 йил январь Пленуми қарорлари асосида область партия ташкилотларининг вазифалари ҳақида Наманган область партия комитети пленумида қилинган докладда эришилган ютуқларга маҳлиё бўлинмади. Жумладан, саноат, қурилиш ташкилотлари, агросаноат комплекси ва бошқа соҳалардаги ўзгаришларнинг асл моҳияти ҳақида ихчам фикр юритилди. Асосий эътибор эса ишни янада яхшилашга ҳалақит бераётган нуқсонларга, уларни бартараф этишга, партия ташкилотларининг шу соҳадаги вазифаларига қаратилди. Область партия комитетининг биринчи секретари Н. Р. Ражабов докладида, шунингдек музокарада сўзга чиққан Наманган шаҳар партия комитетининг биринчи секретари Т. Мақсудов, Гулбоғ пахта тозалаш заводи ишчиси А. Миртова, Попдаги механизациялашган кўчма колонна экскаваторчиси Р. Сулаймонов, Янгиқўрғон районидаги «Заркент» совхози сут соғувчиси М. Қосимова ва бошқаларнинг нутқларида жойларда янги вазифалар эскича усул билан ҳал этилаётгани, партия ташкилотлари ҳали ҳам ишни қайта қуришга жиддий киришмаганликлари қаттиқ танқид қилинди. Областда бешта корхонада маҳсулот реализация қилиш плани бажарилмай қолди. Меҳнат унумдорлигини ўстириш таъминланмади. Коммунистларнинг активлиги ва ташаббускорлигини ошириш барча бошланғич партия ташкилотлари фаолиятидан мустаҳкам ўрин олмаётир. Задарё, Тўрақўрғон, Чуст, Янгиқўрғон район партия комитетлари (биринчи секретарлари А. Аширов, Х. Ғойиббоев, М. Ҳошимхўжаев, А. Жаъфаров) хўжаликка партиявий раҳбарликни сусайтириб юбордилар. 31 та колхоз ва совхоз пахта тайёрлаш планини, 17 та хўжалик гўшт, 14 та хўжалик сут тайёрлаш планини уддалай олмади.

Бошланғич партия ташкилотларида ташаббускорлик ўрнига юқоридан кўрсатма кутиш одати давом этяпти. Наманган шойи ишлаб чиқариш бирлашмаси ана шундай эскича усулда ишлаётгани сабабли корхона қолоқликдан чиқа олмаяпти. Тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмаси, ёғ экстракция заводи, бадиий буюмлар фабрикаси партия ташкилотларида резервлардан самарали фойдаланиш юзасидан қабул қилинган қарорлар ижросиз қолди. Транспорт хўжалигида ёнилғи ва эҳтиёт қисмлардан фойдаланишда ҳам шундай воқеа содир бўлди. Областда юк ташиш планлари бажарилмай қолмоқда.

Партия ташкилотларида корхоналарни икки-уч сменали ишга ўтказиш ҳақида ҳам кўп гап бўлди. Бу ҳатто ҳар бир бошланғич партия ташкилотида партия йиғилишлари муҳокамасига киритилди. Бироқ навбат амалий ишга келганда масъул ходимлар бу борада жон куйдиришни истамаяптилар. 2-«Агропромстрой» трестида 130 объектдан 8 тасидагина икки сменада ишланмоқда. Бир қатор корхоналарда гарчи икки сменали иш ташкил қилинган бўлсада ишчиларга зарур шароит яратиш унутиб қўйилди.

Пленумда маҳсулот сифатини ошириш энг катта муаммолардан бири бўлиб қолаётганлиги тўғрисида ташвиш билан гапирилди. Областда ўн иккинчи беш йилликда олий категориядаги маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажми икки баравар кўпайиши керак. Ваҳолонки, ўтган йили бу соҳада фақат 10,8 процент ўсишга эришилди. Нотиқлар область партия комитетининг секретари М. Расулов «Сифат» комплекси программасини жорий этишга етарли раҳбарлик қилмаётганлигини танқид қилдилар.

Агросаноат комплексида ишларни интенсивлаш ва механизациялаш шу куннинг энг муҳим вазифаси. Ўтган йили Тўрақўрғон районида етиштирилган ҳосилнинг 5,2 процентигина машиналар билан териб олинди, холос. Чуст районидаги Жданов номли колхозда 6 та терим машинасининг бирортаси ҳам ишлатилмади. Коммунистларнинг шу ҳақда айтган фикр ва мулоҳазалари эътиборсиз қолдирилди. Хўжаликда ҳар центнер пахта таннархи бир йилда 15 сўмга кўпайиб кетгани сабаби шунда.

Пленумда чорвачилик соҳасида жиддий камчиликлар рўй бераётгани ҳар бир нотиқнинг сўзида ташвиш билан қайд этилди. Гўшт топшириш ўтган йилнинг шу даврига нисбатан анча камайиб кетди. Чуст районидаги «Партия XXII съезди», «Ленинград» колхозларида эса сут соғиб олиш икки баравар камайди. Бунинг сабаби чорвачиликда иш ҳамон эскичасига юритилаётгани, илғор тажрибалар, янги технология жорий этилмаётгани, меҳнатга ҳақ тўлашда ҳеч қандай ўзгариш бўлмаётганлигидадир.

Пленумда сўзга чиққан Учқўрғон районидаги «Андижон» колхози раиси О. Сотиволдиев, Чортоқ тикувчилик фабрикаси ишчиси Ў. Олимова, Чуст районидаги Фрунзе номли колхоз аъзоси К. Муллабобоева партия ходимлари билан оддий меҳнаткашлар ўртасидаги мулоқотни мустаҳкамлаш зарурлиги ҳақида гапирдилар. Мажлисбозлик ва қоғозбозликни камайтириш, партия комитетларининг партия қуйи бўғинларига амалий ёрдамини кучайтириш қайта қуришнинг муҳим талабидир. Область агросаноат комитети районларга ҳали ҳам турли кўрсатмалар юбориш билан шуғулланмоқда. Ана шу кўрсатмаларда жавоб қайтариш лозимлиги қайд этилган. Область маиший хизмат кўрсатиш бошқармасида эса раҳбарларнинг қўли мажлисбозликдан бўшамаяпти. Бошқарма бошлиғи Р. Расуловнинг ўзига маъқул бўлмаган ходимларни қувғин қилаётгани шаҳар партия комитетини ташвишлантирмаётир.

Янгилик моҳияти қаерда чуқур идрок этилса, шу ерда иш равон кўчади. Буни Наманган районида яққол кўриш мумкин. Амалга оширилиши лозим бўлган ишлар ва унинг ижрочилари аниқ белгиланганини туфайли бу ерда ҳамма тармоқлар бир маромда ривожланмоқда. Чортоқ районида ташкилотчилик ишлари малакали ҳал этиляпти. Норин район партия комитети танқиддан тўғри хулоса чиқариб олди. Бу — ташаббус кўрсатишга, бошқарувни демократлаштиришга кенг йўл очди. Районда бошланган бригада бошлиқлари, колхоз раислари, хўжалик директорлари ва бошқа раҳбар кадрларни сайлаш ташаббуси бутун республикага кенг ёйилди.

Бироқ ҳамма жойда ҳам шундай йўл тутилмаяпти. Чунончи Наманган шаҳар партия комитетининг биринчи секретари Т. Мақсудов партиявий иш тажрибасини ғоят суст ўзлаштирмоқда. Бошланғич партия ташкилотларининг ролини кучайтириш, уларнинг ишлаб чиқаришга, кишиларни тарбиялашга таъсир кучини ошириш шаҳар партия комитети фаолиятидан тушиб қолмоқда. Партия ташкилоти секретарларининг шаҳар партия комитети номенклатурасига киритилмаганлигини қандай баҳолаш мумкин?

Партия комитетлари партиявий-сиёсий ишларни кучайтириш, тарбиявий ишлар билан шуғулланиш, коллективларни ташаббус кўрсатишга даъват этиш ўрнига буйруқбозлик, хўжалик ишларини ўз зиммаларига олиш, қишлоқ хўжалиги ишларини ўтказиш муддатларини белгилаб бериш билан шуғулланмоқдалар. Кадрларга майда-чуйда масалалар бўйича ҳомийлик қилишдан қутила олмаётган Чуст район партия комитети ишни қайта қуришни бўшаштириб юборди. Райкомнинг биринчи секретари М. Ҳошимхўжаевнинг буйруқбозлик, ўринсиз танбеҳлар бериш, ҳатто тунда ҳам узундан-узоқ мажлислар ўтказиш каби иш услуби кадрларнинг иштиёқини сўндириб қўймоқда, ташаббускорликни бўғиб, кадрларни юқоридан кўрсатма кутиб ўтиришга одатлантирмоқда.

● ДЕМОКРАТИЯ — РАҲБАРЛИККА ИМТИҲОН. Пленумда кадрлар фаолиятини эски ўлчовлар, одат бўлган мезонлар билан ўлчаш ҳамма ерда қаттиқ қораланиши зарурлиги таъкидланди. Планни бажариш раҳбарни қобилиятли ташкилотчи деб баҳолашга асос бўлолмайди. Планнинг қандай бажарилганлигини, сифат кўрсаткичларини, коллективдаги вазиятни ҳам ҳисобга олиш керак. Раҳбарнинг инсоний, партиявий нуқтаи назардан кишиларни эргаштира олиш қобилиятини баҳолаш, бунинг учун маънавий ҳуқуқи бор-йўқлигини аниқлаш лозим. Айрим партия комитетларида ишга ана шундай ёндашиш етишмаяпти. Бу, сайловлар муносабати билан янада яққолроқ намоён бўлиб қолмоқда. Масалан, илгари ҳамма тажрибали раҳбар деб ҳисоблаган Чортоқ районидаги «Октябрь» колхозининг раиси Ю. Бобохонов сайлов пайтида кишиларнинг ишончини қозонолмади. 46 та бригада бошлиғига ҳам одамлар ишонч билдиришмади.

Қайта қуришнинг ишончли кафолати бўлган демократия ва ошкораликни собитқадамлик билан кенгайтириш, бунда сира хатога йўл қўймаслик лозим. Бироқ салбий ҳодисалар ҳали рўй бериб турибди. Чуст районидаги 28-мактабга директор сайловида райком секретари С. Шохобиддинова яширин овоз бериш натижасини қасддан бузиб талқин қилди. Натижада 41 та овоздан 8 та овоз олган номзод раҳбар бўлиб қолди. Хато тузатилди, айбдорларга партиявий жазо берилди, албатта. Аммо шу партия комитети шаънига доғ тушди. Одамларнинг холислик ва адолатга бўлган ишончига путур етди.

Пленумда идеология ишларини КПСС Марказий Комитети 1987 йил январь Пленуми ва Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети V пленуми талаблари даражасида ташкил этиш зарурлиги таъкидланди. Бу соҳада рўй бераётган камчиликлар қаттиқ танқид остига олинди. Масалан, атеистик тарбия ишидаги лоқайдлик партия ташкилотларининг бу соҳадаги фаолиятига зарар етказмоқда. Бу айниқса Наманган, Тўрақўрғон районларида кўпроқ содир бўлмоқда. Наманган шаҳар партия комитети атеистик тарбияни сусайтириб юборди. Бу ҳақда пленумда конкрет мисоллар асосида танқидий фикр-мулоҳазалар билдирилди.

Пленум қабул қилган қарорда жадаллаштириш ва қайта қуришни кучайтириш, коммунистлар ва барча меҳнаткашлар фаолиятига жўшқинлик, камчиликларга нисбатан муросасизлик руҳини бахш этиш зарурлиги алоҳида таъкидланди. КПСС Марказий Комитетининг Улуғ Октябрь 70 йиллиги муносабати билан совет халқига Мурожаатномасига муносиб жавоб бериш йўллари белгилаб олинди.

Пленумда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ташкилий-партиявий ишлар бўлимининг мудири П. В. Догонкин нутқ сўзлади.

Ш. ХОЛМИРЗАЕВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

МЕҲНАТ РЕСУРСЛАРИДАН ОҚИЛОНА ФОЙДАЛАНАЙЛИК

Областимизда доимий равишда ишчи кучига муҳтожлик сезилади. Шунинг учун ҳам республика партия-ҳукумати Жиззах чўли хўжаликларининг иқтисодий ва социал соҳаларини ривожлантириш борасида амалга ошираётган тадбирларида бунга алоҳида эътибор беряпти. Республиканинг аҳоли зич жойлашган районларидан ҳар йили юзлаб оилалар даштга кўчиб келмоқда. Шунингдек ҳозирги даврда областнинг Ғаллаорол, Фориш, Бахмал каби тоғ районларидан ҳам ишчи кучларини пахтачилик соҳасига йўналтириш йўлга қўйилган. 1987 йилнинг биринчи квартали мобайнида бу районлардан 132 оила чўлга кўчиб келди. Самарқанд, Андижон областларида кўплаб оилалар чўлни ўзлаштириш иштиёқини билдирмоқдалар.

Ўтган йили меҳнат ресурсларидан рационал фойдаланиш область комиссияси аҳолини ишга жойлаштириш борасида бир қатор ишларни амалга оширди. Уй-рўзғор, шахсий хўжалигида ўралашиб юрган, ижтимоий-фойдали меҳнатдан четда қолган 37600 киши аниқланди ва уларни халқ хўжалиги тармоқларида ишлашга жалб қилиш бўйича қатор тадбирлар ўтказилди. Йил давомида меҳнатга лаёқатли бўлган 11459 киши меҳнатга жалб этилган бўлса, уларнинг 4 минг 95 нафари бевосита ана шу комиссия орқали, 3213 киши эса ижрокомнинг меҳнат бўлими томонидан колхоз-совхозларга, корхоналарга ишга юборилди. Шу йилнинг уч ойи мобайнида меҳнат бўлими томонидан ишга жалб этилганларнинг сони 700 нафардан ошиб кетди.

Устки трикотаж ишлаб чиқариш бирлашмасининг Дўстлик районида, Ульянов шаҳрида, Жиззах тикув фабрикасининг Фориш, Бахмал районларида, Зарбдор районидаги «Ударник» совхозида янги филиалларининг очилиши шаҳар ва посёлкалар аҳолисини ишга жойлаштириш, саноат корхоналари ишини икки сменада ташкил этиш имкониятларини туғдиряпти. Областда бундай корхоналар сонини янада кўпайтириш, касаначиликни ривожлантириш, завод, фабрикалар фаолиятини икки-уч сменада ташкил этиш борасида бир қатор чора-тадбирлар белгиланяпти.

Лекин тан олиш керакки, областда ҳали ижтимоий-фойдали меҳнатга жалб этилмаган кишилар анча кўп— улар 25 минг нафардан зиёдни ташкил этади. Хўш, бу рақамнинг бунчалик «салмоқли» бўлишига сабаб нима?

Ўтказилган социологик тадқиқот шуни кўрсатадики, ишга жалб этилмаган хотин-қизларнинг 4590 нафари уйда ишлаш, 5900 дан зиёд киши уйларига яқин жойдаги меҳнат коллективларида ишлаш истакларини баён қилишди. 3874 киши тўлиқ иш куни талаб этилмайдиган шароитда меҳнат қилишлари мумкинлигини айтишди. Чўл совхозларида турар-жой муаммоси ҳамон ечилмаяпти.

Демак, биз ҳали ўз ишимизни имкониятларимиз даражасида ташкил этолмаяпмиз. Юқоридаги рақамлар бундан кейинги фаолиятимизни қандай ташкил этишимиз кераклигини кўрсатиб турибди. Аҳолининг талаб-истаклари маҳаллий Советлар олдига юксак вазифалар қўяди. Ўз навбатда ички ишлар органларининг меҳнатсиз даромад топишга қарши, ишёқмасларга нисбатан олиб бораётган фаолиятларини ҳам талаб даражасида деб бўлмайди.

Социалистик жамиятимизда барчага меҳнат қилиш ҳуқуқи берилган. Бунинг учун барча шарт-шароитлар яратилган ва яратиляпти. Бизнинг вазифамиз эса меҳнат ресурсларидан унумли фойдаланиш йўлида барча имкониятларни ишга солишдан иборатдир.

Р. РАСУЛОВ,
Жиззах область Совети ижроия комитети меҳнат бўлимининг мудири, меҳнат ресурсларидан рационал фойдаланиш область комиссиясининг аъзоси.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумида

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми Ўзбекистон театр санъатини ривожлантиришдаги хизматлари учун А. Навоий номли Ўзбекистон ССР Давлат академик Катта театрининг опера солисти ўртоқ Александр Игнатьевич **Леушкинга** «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист» фахрий унвони берди ва балет солисти ўртоқ Клара **Жондорбековани** Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлади.

«Правда Востока»—70 ёшда

«Правда Востока» газетаси тарихи Туркистонда Совет ҳокимиятининг ўрнатилиши тарихи билан узвий боғлиқ. У ўлкада Октябрь революцияси ғалабаларини мустаҳкамлашда, ички ва ташқи душманларга қарши курашга оммани сафарбар этишда, беш йиллик планларини бажаришда ва бу тарихий тадбирларни амалга оширишда агитатор, пропагандист ва ташкилотчилик вазифасини ўтади.

Газета «Правда Востока» номи билан 1924 йил 25 ноябрдан нашр этила бошлади. Бундан илгари у «Наша газета» [1917 йил 15 апрелдан], «Известия ЦИК Туркреспублики и крайкома КПТ ЦК Компартии Туркестанской АССР», «Туркестанская правда» номларида чиққан.

«Правда Востока» дастлабки сонларидан бошлабоқ Туркистон меҳнаткашларининг севимли газетасига айланди. У халқлар ва миллатларнинг тенг ҳуқуқлилиги ғояларини тарғиб қилди. Фаолияти давомида интернационализм сиёсатига амал қилиб, марксизм-ленинизм, пролетар интернационализми ғояларини тарқатиш марказларидан бири бўлиб келмоқда. Унинг саҳифаларида В. И. Ленин имзо чеккан ҳужжатлар ва унинг мақолаларидан парчалар босилган. «Правда Востока»да М. В. Фрунзе, В. В. Куйбишев, М. И. Калинин, Я. Э. Рудзутак, Й. Охунбобоев, Ф. Хўжаев, А. Икромов, У. Юсупов каби партия ва совет арбоблари ўз мақолалари билан, Алексей Толстой, Якуб Колас, Эль Регистан, Ҳамид Олимжон, Ғафур Ғулом каби машҳур ёзувчилар ўз асарлари билан иштирок этишган.

«Правда Востока» бугунги кунда ҳам КПСС XXVII съезди белгилаб берган қайта қуриш ва жадаллаштириш сиёсатини амалга оширишда, меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялашда, ишлаб чиқариш новаторларининг илғор тажрибаларини, социалистик мусобақа ютуқларини оммалаштиришда, совет халқининг коммунизм қуриш учун курашдаги самарали фаолиятини ёритишда муҳим роль ўйнаётир.

СЕВИМЛИ ГАЗЕТАМИЗ

Ҳар тонг одатим бўйича кундалик матбуотнинг янги сонларини варақлайман. Севимли газеталаримдан бири «Правда Востока»ни кўздан кечирарканман, унинг саҳифаларида республикамиз харитаси кўрингандек бўлади. Сатрлар орасидан фидокор ишчининг, миришкор деҳқоннинг қиёфаси, инженер ёки олимнинг ўйчан чеҳраси намоён бўлади.

«Правда Востока» газетасини ҳақли равишда Совет Ўрта Осиёси ва Совет Ўзбекистони тарихи йилномаси дейиш мумкин. Республикамизда социализм қурилишининг ёрқин саҳифалари, Катта Фарғона канали, Чирчиқ электрохимия комбинати, Турксиб темир йўли ва бошқа улкан бунёдкорлик ишларининг бориши ҳақидаги хабарларни биз мана шу газетадан ўқиб, таъсирланардик. Қалбимизда мамлакатимизда олиб борилаётган катта ишларда актив иштирок этиш туйғуси жўш урарди. Катта Фарғона канали қурилишидан берилган кундалик хабарлар ҳали ҳам эсимда. «Правда Востока» ходимларининг қурилишдаги кўчма редакциялари, сайёр мухбирлари умумхалқ ҳашарининг боришини аниқ акс эттиришар, газетада мусобақа ғолибларининг расмлари эълон қилиниб, иш тажрибалари оммалаштириларди...

«Правда Востока» газетаси босиб ўтган 70 йиллик йўл мамлакатимиз тараққиёти, халқларимиз ўртасидаги дўстлик ва қардошликнинг тобора мустаҳкамланиб бориши, социализмнинг янги шароитлардаги тараққиёти билан боғлиқ. Октябрь билан ҳамнафас, Октябрь билан тенгдош газета бутун фаолияти давомида социализм ғалабаларини мустаҳкамлаш, Улуғ Ватан урушида совет халқининг ғалабаси, уруш вайроналарини бартараф этиш, мамлакат экономикасини ҳар жиҳатдан мустаҳкамлаш, қолаверса, халқ хўжалигининг барча соҳаларидаги беқиёс ўзгаришлар, фан-техника тараққиётининг мислсиз ютуқларини ёритиб келди.

Кейинги йилларда худди бутун мамлакатимиздагидек, республикамизда ҳам туб бурилиш вазифалари ҳал қилинаётир. Халқ хўжалигини жадал суръатларда ривожлантириш, қайта қуриш, ленинча демократия ва ошкораликни таъминлаш иши бевосита газета фаолияти билан боғлиқ. «Правда Востока» ўзининг бутун фаолиятини ана шу улуғвор вазифаларни амалга оширишга оммани сафарбар этувчи куч сифатида кўзга кўриняпти. Эскилик сарқитларига қарши кураш, эскичасига ишлаш ва фикрлаш сингари иллатларни бартараф этиш учун кураш газетанинг жонажон иши бўлиб қолди. Ўйлайманки, бундан кейин ҳам «Правда Востока» ҳаммамизнинг севимли газетамиз бўлиб қолаверади, ўзининг сафарбарлик ва курашчанлик фазилатларини ошириб бораверади.

Тўлқин РУСТАМОВ,
ветеран-журналист.

СУРАТДА: газета редколлегиясининг йиғилиши.

В. МОЛГАЧЕВ фотоси.

Ахборот

ПАРМАЛОВЧИЛАР МУВАФФАҚИЯТИ

«Кизилкумгеология» бирлашмасидан А. Бабарикин бошчилик қилаётган пармаловчилар бригадаси беш йилликнинг икки йили топшириғини бажарди. Коллектив тармоқда шу типдаги ерларда пармалаш ишларида энг юқори тезкорликка — ҳар станокда ойига беш юз метрдан чуқуррок қудуқ қазишга эришди.

Бригада пудрати жорий этилганлиги, янги техника ва илғор технологиядан кенг фойдаланилганлиги пешқадамларнинг муваффақиятини таъминлади. А. Бабарикин бригадаси республикада биринчи бўлиб қудуқлар қазишнинг сув уриш самарали усулини ўзлаштириб олди. Натижада асосий сифат кўрсаткичи — жинс намуналарининг чиқиши 20 процент кўпайди.

Пармаловчилар бригадаси Улуғ Октябрнинг 70 йиллигигача яна бир йиллик топшириқни бажаришдан иборат оширилган мажбурият қабул қилди.

Навоий области.

СИФАТ — БОШ КЎРСАТКИЧ

Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 50 йиллиги номидаги тикувчилик бирлашмасида якка тартибдаги мусобақа маҳсулот сифатини оширишга ёрдам бермоқда. Тикувчилардан А. Иноғомхўжаева, В. Свиридченкова, ишчи М. Мираҳмедова мусобақа пешқадамлари деб топилдилар. Улар бутун маҳсулотни биринчи тақдим этишдаёқ топширмоқдалар, олдинги операцияларни пухта назорат қилмоқдалар, ёшларга ёрдам бермоқдалар.

Мусобақанинг шундай формаси жорий этилганлиги ҳар бир ходимнинг масъулиятини оширишга кўмаклашди. Чунки операцияларнинг ҳаммаси бир-бири билан боғланган —бир операцияда бракка йўл қўйилса, бутун потокнинг сифатсиз ишлашига олиб келади.

Корхонада Улуғ Октябрнинг 70 йиллигини муносиб кутиб олиш учун меҳнат мусобақаси кенг авж олиб кетди. Энг яхши ишчилардан беш киши шу санагача беш йилликнинг уч йили топшириғини, салкам қирқ ходим эса икки ярим йиллик планини бажариш мажбуриятини олди.

(ЎзТАГ).

СССР Олий судининг пленуми

СССР Олий судининг навбатдаги пленуми бўлди. Пленумда одил судловни амалга оширишда халқ маслаҳатчиларининг иштирокини чеклайдиган қонунчиликка риоя қилиниши тўғрисидаги масала кўриб чиқилди.

Партия ва давлат қонунчиликни янада мустаҳкамлаш ва социал адолат принципини амалга ошириш учун қатъий тадбирлар кўраётган бир шароитда халқ маслаҳатчилари аҳамияти беқиёс ўсиб бормоқда, деб таъкидланди пленумда. Қонунни ва суд практикасини яхши биладиган профессионал судлар ва катта меҳнат ва ҳаёт тажрибасига эга бўлган судлар — халқ маслаҳатчиларининг биргаликдаги фаолияти — адолатли ва қонуний суд қарорлари қабул қилинишининг энг муҳим кафолатларидан биридир.

Судларнинг уй-жой тўғрисидаги қонунни амалда татбиқ этиши тўғрисидаги масала кўриб чиқилаётганида, бир қанча судларда уй-жой ишларини ҳал этиш сифати ҳали ҳам пастлиги таъкидланди. Масалан, Озарбайжон ССР, Молдавия ССР ва Ўзбекистон ССРда СССРда ўртача бўлганига нисбатан суд қарорлари шикоят тарзида икки-уч баравар кўп бекор қилинмоқда ва ўзгартирилмоқда.

Граждан ишлари бўйича одил судловни амалга оширишда процессуал қонунчиликка қатъий риоя этиш тўғрисидаги масала кўриб чиқилди. Ҳар бир гражданлик иши қонунда белгилаб қўйилган муддатларда, юксак профессионал даражада қараб чиқилиши лозимлиги, суд қабул қилган ҳар бир қарор эса гражданлар ва ташкилотларнинг қонун муҳофаза қиладиган меҳнат, уй-жой, мулк ва бошқа ҳуқуқларнинг ҳимоя қилинишини таъминлаши керак. Кўриб чиқилиши ва ҳал этилиши катта ижтимоий аҳамиятга эга бўлган шикоятлар тушганида суд бу ишнинг натижасидан манфаатдор бўлган жамоат ташкилотлари ва меҳнат коллективларини хабардор қилиши, уларнинг ҳуқуқлари ва бурчларини тушунтириб бериши, шунингдек суд мажлисида ушбу иш кўриб чиқилаётганида қатнашиши учун вакиллар ажратиш тартибини маълум қилиши шарт.

Пленум СССР Олий суди Раиси ва СССР бош прокурорининг суд ишлари бўйича протестларини кўриб чиқди.

(ТАСС).

• ДУНЁ ВОҚЕАЛАРИ

СОВЕТ ЖАНГЧИЛАРИНИ ХОТИРЛАБ

● ВАРШАВА. Хойна шаҳрида (Шчецин воеводалиги) уруш ветеранлари, жамоат ташкилотларининг вакиллари, ён атрофдаги шаҳарлар ва қишлоқларнинг аҳолиси Европани гитлерчи босқинчилардан озод қилиш учун, Польша озодлиги ва мустақиллиги учун курашда қаҳрамонларча ҳалок бўлган совет жангчилари хотирасини ҳурмат билан эсга олдилар. Совет солдатлари ва офицерларидан қарийб тўрт минг киши дафн этилган ҳарбийлар қабристонида қабрлар устига гуллар қўйиш маросими бўлди. Воеводаликнинг бир қанча районларида Совет жангчилари ва Польша қўшинлари 1-армиясининг жангчилари Одер дарёсини кечиб ўтганлигининг 42 йиллигини нишонлаш юзасидан оммавий ватанпарварлик намойишлари бўлиб ўтди. (ТАСС).

ҚИТЪАЛАР БЎЙЛАБ

ОЛИЙ ЖИРҒАНИНГ ФАОЛИЯТИ КЎРИБ ЧИҚИЛДИ

● КОБУЛ. Якшанба куни бу ерда қабилалар Олий жирғаси марказий кенгаши ижроия комитети ва раҳбарлигининг мажлиси бўлиб ўтди. АДР чегара вилоятларидаги Олий жирғанинг ўтган афғон йилидаги фаолияти кўриб чиқилди. АДР Революцион Кенгаши ва Революцион Кенгаш Президиуми раиси вазифасини ижро этувчи Ҳожи Муҳаммад Цамкани мажлисда Олий жирғанинг мамлакатда тинчлик ва хавфсизликни тиклаш йўлини амалга оширишга оид фаолиятини кучайтириш зарурлигини таъкидлади. Мажлисда Ҳирот, Забул вилоятлари ва Хост округининг вакиллари сўзга чиқдилар. Улар Афғонистоннинг ана шу районларида миллий ярашнинг бориши тўғрисида гапириб бердилар.

НОРОЗИЛИК НАМОЙИШИ

● ДАМАШҚ. Исроил босқинчилари кеча Иордан дарёсининг ғарбий соҳилидаги араблар яшайдиган Рамаллаҳ шаҳри аҳолисининг намойишини таёқлар ва кўздан ёш оқизувчи газ ёрдамида бостирдилар. САНА агентлигининг хабар беришича, фаластинликлар орасида жароҳатланганлар бор. Рамаллаҳдаги намойиш Исроил босқинчиларининг жабрзулми ва бебошлигига қарши норозилик белгиси сифатида ўтказилди.

ЭФИОПИЯ РАҲБАРИНИНГ ВИЗИТИ

● ҚОҲИРА. Эфиопия Ишчи партияси Марказий Комитетининг Бош секретари, Социалистик Эфиопия Муваққат ҳарбий маъмурий кенгашининг ва Министрлар Кенгашининг Раиси Менгисту Хайле Мариамнинг Мисрга тўрт кунлик расмий визити тугади. У Миллий демократик партия раиси, Миср Араб Республикасининг президенти Муҳаммад Ҳусни Муборак билан олиб борган музокаралар чоғида икки томонлама муносабатларни ривожлантириш масалалари, шунингдек, бир қанча халқаро проблемалар муҳокама қилинди. Томонлар Африкадаги барча давлатлар ўртасидаги алоқаларни кучайтириш зарурлигини айтдилар, региондаги мавжуд можароларни бартараф этиш ҳамда қитъада тинчлик ва яхши қўшничилик муносабатларини ўрнатиш зарурлигини таъкидладилар. Эфиопия раҳбари Қоҳирадан Аддис-Абебага жўнаб кетди.

ЭРОНДА ЕР ҚИМИРЛАДИ

● НИКОСИЯ. Эрон территориясида Рихтер шкаласи бўйича 5 балл куч билан ер қимирлади. ИРНА агентлигининг хабар беришича, зилзила маркази Теҳрондан 800 километр жанубий шарқдаги Кермон шаҳри районидадир. Қурбонлар ва вайронгарчиликлар тўғрисида хабар берилмади.

САЙЛОВ НАТИЖАЛАРИ

● ТОКИО. Якшанба куни Японияда 13 та префектура губернатори, 44 та префектура мажлиси ва 9 та шаҳар мажлисининг депутатлари, шунингдек, иккита шаҳар мэри сайланди. Оппозициядаги сўл партиялар қўллаб-қувватлаган номзодлар Япониянинг иккита префектураси губернатори этиб сайланди. Фукуокада Коммунистик ва Социалистик партия, шунингдек, социал-демократлар иттифоқи қўллаб-қувватлаган Хатидзе Окуда, Хоккайдода эса социалистлар ва социал демократларга таянган Такахиро Иокомити ғалаба қозондилар. Сайлов натижалари ҳукмрон либерал-демократик партияга нисбатан жиддий зарба бўлди. Консерваторлар ҳукумати кўпчилик японларнинг норозилигига қарамай аҳолидан солиқ олишни кўпайтираётганига қарши сайловчилар норозилик изҳор қилдилар. (ТАСС).

ТЕЛЕТАЙП ЛЕНТАСИДАН

● **КОБУЛ**

Кобул ва Тожикистон давлат медицина институтлари ўртасида 1987-1988 йилларда ҳамкорлик қилиш тўғрисидаги протокол Афғонистон пойтахтида имзоланди. Протокол медицина кадрларини тайёрлаш соҳасида ҳамкорликни кенгайтиришни, орттирилган иш тажрибаларини бир-бирлари билан баҳам кўришни, бир-бирларига мутахассислар ва муаллимлар юбориб туришни, Афғонистон томонига бир қанча дори-дармон етказиб беришни кўзда тутади. Афғонистон томонидан ҳужжатни Кобул институтининг ректори профессор М. М. Ҳижозий, Совет томонидан СССР Медицина фанлари академиясининг мухбир аъзоси, Абу Али ибн Сино номидаги Тожикистон давлат медицина институтининг ректори Ю. Б. Исҳоқий имзоладилар.

● **РАБОТ**

Марокаш қироли Ҳасан II Франция «Европа 1» радио станциясининг мухбири билан қилган суҳбатида Яқин Шарқдаги тинчлик жараёнида, жумладан, шу регион проблемаларига бағишланган халқаро тинчлик конференциясида Совет Иттифоқи муҳим роль ўйнайди, деб таъкидлади.

Араб мамлакатларининг пойтахтларидан бир неча юз километр наридаги Совет Иттифоқини шундай жараёнда қатнаштирмаслик мантиқсиз ва нореал бўлур эди, деди Марокаш давлатининг бошлиғи. Ҳасан II тез орада Яқин Шарқ можаросини бартараф этишга бағишланган конференция чақирилиши мумкинлиги тўғрисидаги тахминни айтиб, СССРни жалб этмай регионда тинчликни сақлаш мумкин эмас деди.

● **АММОН**

Исроилнинг милитаристик сиёсати бу мамлакатнинг молиявий ва иқтисодий аҳволига тобора кўпроқ салбий таъсир кўрсатмоқда, бу мамлакат кўпдан бери қарзга ботиб яшамоқда. Бултурнинг ўзидагина Исроилнинг ташқи қарзлари расмий маълумотларга кўра яна 824 миллион доллар кўпайиб, давлат учун жуда катта пул — 25 миллиард долларга яқинлашмоқда.

(ТАСС).

• Спорт

ФУТБОЛ:

ҒАЛАБА НАШИДАСИ

Шу куни апрель ҳавоси «шўхлик» қилди. Учрашув олдидан кучли шамол турди, момақалдироқ бўлди. Шаррос ёмғир қуйди. Мухлислар стадионга тўпланганда яна қуёш чарақлади. Ўйинни ҳўл майдонда бошлашга тўғри келди. Пахтакорчилар бу сафар ҳам учрашувни ташаббус билан бошлашди. Ҳужумкорликка зўр беришга ҳаракат қилишди. Ростов-Дон армиячилари эса мудофаа билан чекланиб туришга мажбур бўлдилар.

Ишқибозлар биринчи тўпни орзиқиб кутишаётган эди. Ниҳоят 31-минутда А. Абдураимов ўнг қанотда дадил ҳаракат қилиб, дарвозага хавф солишга уринди. Армиячилар бунинг олдини олишга ҳаракат қилиб, қўполликка йўл қўйишди. Жарима нуқтасидан ошириб берилган тўпни М. Кабаев аниқ дарвозага йўллаб, ҳисобни очди. Шундай қилиб у мавсум бошида Ўзбекистон комсомоли Марказий Комитети таъсис этган совринни қўлга киритди.

Пахтакорчилар қуйидаги составда майдонга тушдилар: Ф. Ёқубов, С. Ковшов, Н. Нортожиев, В. Макаров (И. Иванов), Г. Денисов, В. Постнов, С. Бондаренко, А. Абдураимов (Т. Шоймардонов), А. Гридюшко (О. Синелобов), А. Зейтуллаев, М. Кабаев. Пахтакорчилар устози Б. Абдураимовнинг таъбири билан айтганда, футболчиларимиз дастлабки учрашувда бироз ҳаяжонланишган эди. Бу сафар эса пахтакорчиларнинг майдонда дадил ва ишонч билан ҳаракат қилишаётгани кўзга ташланди.

Танаффусдан кейин меҳмонлар ўзларини ўнглаб олишга, ҳисобни тенглаштиришга интилдилар. Лекин уларнинг қўпол ҳаракатлари мухлисларни ранжитди. Ҳужумкорлик самараси учун курашган майдон эгалари 53-минутда ғалабани мустаҳкамлашга эришдилар. Низом Нортожиев киритган тўп мухлислар олқишига сабаб бўлди. Армиячиларнинг уринишлари зое кетди. Майдон эгалари эса, аксинча, учрашувнинг сўнгги минутида ҳам шиддат билан ўйнаб, яна бир тўп киритишга муваффақ бўлишди. Учинчи тўпни Олег Синелобов дарвозага йўллаб, кўпчиликни қувонтирди.

«Пахтакор» ўйинчилари янги мавсумда илк бор ғалаба нашидасидан баҳраманд бўлишди. Ўйлаймизки, улар бу муваффақиятдан руҳланиб, навбатдаги учрашувларни янада мазмунли ва мароқли ўтказишга интиладилар. Бўлиб ўтган учинчи тур ўйинларида эса йигирмата тўп киритилди. Олти очко билан пешқадамлик қилаётган «Колос» командаси «Шинник» майдонида имкониятни бой берди. «Черноморец» ва «Шинник» командаларида ҳам олтитадан очко тўпланди. «Даугава» беш очко билан тўртинчи бўлиб турибди. Пахтакорчилар эса очколарини учтага етказиб, 18-ўриндан 9 поғона юқорига кўтарилишди.

Ҳ. НОСИРОВ.

Редактор
Л. ҚАЮМОВ.

РЕКЛАМА ✿ ЭЪЛОНЛАР

Ўзбекистон ССР Олий ва Ўрта махсус таълим министрлиги
ТОШКЕНТ ТЎҚИМАЧИЛИК ВА ЕНГИЛ САНОАТ ИНСТИТУТИ
1987 йил учун
АСПИРАНТУРАГА
қуйидаги мутахассисликлар бўйича

ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Ишлаб чиқаришдан ажралган ҳолда ўқиш учун: тўқимачилик саноати машиналари ва агрегатлари, химиявий толалар технологияси, материалшунослик (тўқимачилик), тўқимачилик хом ашёси (пахта, ипак, каноп)га дастлабки ишлов бериш, тўқимачилик материаллари технологияси (йигирув, тўқув), экономика, халқ хўжалиги тармоқларини бошқаришни ташкил қилиш ва планлаштириш;

ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда ўқиш учун: тўқимачилик саноати машиналари ва агрегатлари, химиявий толалар технологияси, материалшунослик (тўқимачилик), тўқимачилик хом ашёси (пахта, каноп, ипак)га дастлабки ишлов бериш, тўқимачилик материаллари технологияси (тўқув, йигирув), экономика, халқ хўжалиги тармоқларини бошқаришни планлаштириш ва ташкил қилиш, химиявий технология жараёнлари ва аппаратлари.

Аспирантурага қабул икки муддатда — май ва октябрь ойларида ўтказилади.

Ҳужжатлар 1987 йил 1 ноябргача қабул қилинади.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳри, Горбунов кўчаси, 5-уй, аспирантура бўлими. Телефон 53-61-05.

КОРХОНАЛАР ВА ТАШКИЛОТЛАРНИНГ

РАҲБАРЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

БУТУНИТТИФОҚ ПАТЕНТ ХИЗМАТИ МАРКАЗИНИНГ ТОШКЕНТ ФИЛИАЛИ
ҚУЙИДАГИ ХИЗМАТЛАРНИ ТАКЛИФ ҚИЛАДИ

Патент-ахборот хизматлари ва муайян мавзу устида олиб борилаётган ишнинг исталган босқичида патент ахборот тадқиқотларини ўтказишда ёрдам.

Бу хизматга ўз вақтида мурожаат қилсангиз, у сизга:

— техник даражани аниқлаш мақсадида патент тадқиқотларини ўтказиш, патентга оид вазиятлар ва коньюнктурани белгилашда;

— патент софлигини, иш олиб борилаётган объектларни текшириш;

— техник даражанинг карталарини расмийлаштиришда зарур бўладиган ахборотларда ишлатиладиган патент формулярни расмийлаштириш, объектларни олий ва биринчи категорияли сифатга ўтказиш учун давлат аттестациясига тақдим қилиш, кўргазмалар ва ярмаркаларда намойиш қилиш учун, экспортга тайёрлаш учун зарур бўлган патентларни расмийлаштириш;

кўзда тутилаётган кашфиётга буюртмаларни ўз вақтида расмийлаштиришингиз имконини беради.

Адрес: 700000, Тошкент шаҳри, ГСП, Ю. Фучик кўчаси, 2-«а»-уй.

ДИҚҚАТ!
ЎЗБЕКИСТОН ССР ТАБИАТНИ МУҲОФАЗА ҚИЛИШ ЖАМИЯТИ
МАЪЛУМ ҚИЛАДИ

ЎЗБЕКИСТОН ССР «ҚИЗИЛ КИТОБИ»ГА КИРИТИЛГАН табиий ҳолда ўсувчи лолалар, эремуруслар, пиёзлар ва бошқа турдаги барча гиёҳларни териш, уларга қандайдир бир зарар етказиш, шунингдек улар билан савдо қилиш

ҚАТЪИЯН ТАҚИҚЛАНАДИ

Бу борада айбдор деб топилган кишиларга маъмурий тартибда қуйидагича жарима солинади: ГРАЖДАНЛАРГА — 50 сўмгача; МАНСАБДОР ШАХСЛАРГА — 100 сўм. Айни бир вақтда қонунга хилоф равишда йиғилган гиёҳлар ва етказилган зарар ундириб олинади.

ХОРАЗМ ДАВЛАТ ПЕДАГОГИКА ИНСТИТУТИ
кафедралар бўйича
ВАКАНТ ВАЗИФАЛАРГА
КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

мудирлар: педагогика ва психология (педагогика фанлари кандидати ёки доктори), математика, физика ва ишлаб чиқариш асослари (физика — математика фанлари доктори ёки кандидатлари);

доцентлар: КПСС тарихи (тарих фанлари доктори ёки кандидати), биология — география (биология фанлари доктори ёки кандидати).

КОНКУРС МУДДАТИ— 28 АПРЕЛГАЧА.

Ариза ва ҳужжатлар қуйидаги адресга юборилсин: 740000, Урганч шаҳри, Ҳамид Олимжон кўчаси, 14-уй. Илмий секретарга.

●

«КООПЕРАТОРЛАР УЙИ»ДА
20—30 АПРЕЛЬ КУНЛАРИ
1988 ЙИЛДА САВДОГА ЧИҚАРИЛАДИГАН
маданий-маиший ва спорт товарлари, рўзғор жиҳозлари, галантерея ва парфюмерия буюмлари, қурилиш материаллари ва иш юритиш товарлари

РЕСПУБЛИКА ЧАКАНА-САВДО ЯРМАРКАСИ ЎТКАЗИЛАДИ

Ярмаркага корхоналар ва ташкилотларнинг вакиллари таклиф қилинадилар.

«УЗСПОРТТОРГ».

●

ГРАЖДАНЛАР ДИҚҚАТИГА!

Ўзбекистон ССР Соғлиқни сақлаш министрлиги томонидан ҳар ойнинг учинчи шанбасида Очиқ эшиклар куни белгиланган эди.

18 апрель Бутуниттифоқ шанбалиги ўтказилиши муносабати билан

ОЧИҚ ЭШИКЛАР КУНИ 25 АПРЕЛЬ ШАНБА КУНИГА КЎЧИРИЛДИ

Қолган ойларда эса ҳар доимгидек ойнинг учинчи шанбаси куни министрликка қарашли барча илмий текшириш институтлари ва республикадаги клиник марказлар ва диспансерларда соат 10 дан 14.00 гача медицина консультациясига муҳтож кишилар қабул қилинади.

ЎЗБЕКИСТОН ССР СОҒЛИҚНИ САҚЛАШ МИНИСТРЛИГИ.

●

Театр

НАВОИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 16/IV да **Риголетто.**

ҲАМЗА НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 16/IV да **Олтин девор.**

МУҚИМИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 16/IV да **Музикали комедиялардан саҳналар.**

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети аппаратининг партия ва касаба союз ташкилотлари Марказий Комитет масъул ходими В. М. Киноповга отаси

Марк Беньяминович КНОПОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қиладилар.

Тошкент давлат педагогика институти ректорати, партия комитети, касаба союз ташкилоти ва бадиий-графика факультети коллективи тасвирий санъат кафедрасининг мудири, профессор М. Н. Набиевга рафиқаси

Собира НАБИЕВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

• Тингланг, томоша қилинг

16 апрель, пайшанба

Телевидение

МТ-I. 8.00 —Зарядка. Мультфильм. Музика. 8.30 — Время. 9.15 — Болаларга ҳайвонлар ҳақида. 9.45 — ВЛКСМ XX съездида. 10.15—Музикали кўрсатув. 11.10 — 16.30 — Янгиликлар. 16.45 — Ҳужжатли фильм. 17.05 — Винница шаҳри «Кобзари» фольклор ансамблининг чиқиши. 17.15 — ...16 ёшгача ва ундан катталар. 18.05 — Сиз яратган боғ. 18.35 — Катталар учун мультфильм. 18.45 — ВЛКСМ XX съезди кундалиги 19.15 — Дунё воқеалари. 19.35 — Ҳужжатли фильм. 20.05 — «Машенька». Бадиий фильм. 21.30 — Время. 22.05 — «Қизил елканлар». ВЛКСМ XX съезди делегатлари ва меҳмонлар учун сув спорти бадиий байрами. Танаффусда— Дунё воқеалари. 00.20—ВЛКСМ XX съездида.

МТ-II. 9.00 — Гимнастика. 9.15 — Илмий-оммабоп фильм. 9.35 — Умумий биология. 10.05 — Испан тили. 11.05 — СПТУ ўқувчиларига. 11.35 — Оилавий турмуш этикаси ва психологияси. 12.05 — Шахмат мактаби. 13.40 — Янгиликлар. 13.45 — Телевизион театр таклиф этади. 18.30 — Янгиликлар. 18.40 —Ҳамдўстлик. 19.10 — Оналарнинг мактаби. 19.40 — Жаҳон музика маданияти хазинасидан. 20.30 — Хайрли тун, кичкинтойлар! 20.45 — Ритмик гимнастика. 21.15 — Белоруссия ССР ҳунар-техника таълими Маданият саройи «Веселуха» рақс ансамблининг концерти. 21.30 — Время. 22.05 — «Шамол». Бадиий фильм.

УзТВ-I. 7.05 — Ритмик гимнастика. 7.30 — Салом, кичкинтойлар! 7.40 — Ҳужжатли фильм. 8.00 — Ахборот. 8.20— Қалб садоси. 16.35 — Фильм-концерт. 16.55 — «Сюрприз». Бадиий фильм. 17.30 — Янгиликлар. 17.40 — Компьютер билан XXI асрга. 18.15 — Бокс. СССР зонал биринчилиги. 18.55 — Ижод саҳифалари. 19.30 — Ахборот. 19.45 — Ёшлик. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Дўстларимиз тароналари. 21.30 — Время. 22.05 — Қишлоқ хўжалиги билимлари телевизион университети. 22.35 — «Афсонага айланган қиз». Бадиий фильм. 1-серия.

УзТВ-II. 19.35 — Ёнғинга қарши курашда давлат чораларининг ташкил этилиши. 20.05 — Пионер телетайпи. 20.15 — Реклама. 20.25 — Спорт кинопанорамаси. 21.00 — Ленинча Коммунистик шанбалик олдидан. 21.30 — Время. **ДУШАНБА.** «Ўта муҳим шахс». Бадиий фильм.

Радио

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 8.30 — Ўзбек халқ қўшиқлари. 9.30 — Ленинча дўстлик байроғи остида. 12.10 — Ишчинома. 13.00 — Малыш. 13.30 — П. Мориа раҳбарлигидаги оркестр чалади. 14.00 — Қишлоқ хўжалик ходимлари учун эшиттириш. 15.40 — «Нигора». Ҳикоя. 16.00 — Беш йилликнинг меҳнат суръатлари. 18.15 — Ўзбекистоннинг чет эллик меҳмонлари сўзлайдилар. 18.30 — Ўзбекистон хотин-қизлари V съезди олдидан. 19.20 — Юность Узбекистана. 20.50 — Халқаро кундалик. 21.00 — Қармоқ. 21.20 — Чорвадорлар учун концерт. 22.00 — Сўнгги ахборот. 22.30 — Ўт ўчирувчилар, Сизлар учун. Концерт.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ
(«Советский Узбекистан»)
Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР
Издается на узбекском языке

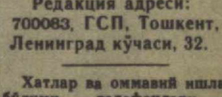

Редакция адреси: 700083, ГСП, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32.

Хатлар ва оммавий ишлар бўлими телефонлари — 33-21-43, 32-53-16, 32-53-20, 32-53-21, 33-11-49, 32-54-06.

Р. — 08961. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. В. — 87. ИНДЕКС 64583. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12